Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

4 сентябрь, пайшанба, 1997 йил
Сотувда эркин нархда. № 185 (1702)

МИННАТДОРЛИК МАКТУБИ

Our Dear and Most Respected President of Uzbekistan, Islam Karimov.
We Will Not Say "Thank You" As Usual. But We Will Say, "In Big Letters" Thank You, for Achieving a New Uzbekistan.
We the Jury of the "Shark Taronalari" International Music Festival Congratulate You, Personally, and All Members of Your Government for a "New Uzbekistan" wich is Open to Everybody and which offers a Warm Welcome to Everyone.
Uzbekistan, the World will See, Receives and Accepts the Cultures of the Whole World. Our Experience with this Beautiful and Efficiently Organized Festival Has Convinced us that Uzbekistan's Music Will Expand and Develop Extensively and will Become a Bridge for World Peace. Salute for Islam Karimov Today Uzbekistan Today and in the Future.

Member of the Jury of "Shark Taronalary" Festival.

August, 1997. Samarkand.

Кошиба Харуми (Япония)
Shanta Serbjeet Singh (INDIA)
Soraya Mansor (MALAYSIA)
Laurel Victoria Gray (USA)
(China)
(Korea)
Izzet Öz Turkiye
Noriko Aikawa UNESCO
Angelika Jung (Germany)
Фатхи Ал Хамисси Египет.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийлари!

Биз Сизга нафақат оддийгина РАҲМАТ демоқчимиз, балки катта ҳарфлар билан ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН эришган зафарлари учун ТАШАККУР билдирмоқчимиз.

Биз, «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали ҳайъати аъзолари, шахсан Сизни ва Ўзбекистон ҳукумати аъзоларини ҳамма учун очиқ, бағри кенг ва меҳмондўст ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН юзага келгани билан табриклаймиз.

Ўзбекистон ўз заминида бутун дунё маданиятини қутлаб қабул қилаётганига жумлаи жаҳон гувоҳ бўлиб турибди.

Ниҳоятда гўзал ва самарали ташкил этилган мусиқа фестивали бизни Ўзбекистон мусиқаси мукаммал ривожланиб, равнақ топишига ва жаҳонда тинчлик кўприги сифатида хизмат қилишига ишонтиради.

Ислом Каримовга, бугунги Ўзбекистонга ва унинг муқаррар келажагига шон-шарафлар бўлсин!

«Шарқ тароналари» ҳайъати:
Кошиба Харуми (Япония) -- ҳайъат раиси.
ҳайъат аъзолари:
Шанта Сарабжит Сингх (Ҳиндистон),
Сорайя Мансор (Малайзия),
Лорел Виктория Грей (АҚШ),
Сянь Янь (Хитой),
Хан Муин Хи (Қурия),
Иззет Оз (Туркия),
Норико Айкава (ЮНЕСКО),
Анжелика Юнг (Германия),
Фатхи Ал-Хамисси (Миср).

Самарқанд шаҳри,
1997 йил 31 август.

СУРАТДА: *Қўқон ип-йигирув ва пайпоқ тўқув «Улуғбек» ҳиссадорлик жамияти ишчиси З. Аҳмедова.*
Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ТЕННИС БАЙРАМИ ЯҚИНЛАШМОҚДА

Мустақил Ўзбекистоннинг спорт соҳасидаги ўзига хос рамзларидан бирига айланган «Президент кубоги» анъанавий халқаро теннис турнирининг бошланишига саноқли кунлар қолди.

8-14 сентябрь кунлари «Юнусобод» спорт мажмуида ўтадиган бу мусобақанинг нуфузи йилдан-йилга ортиб бормоқда. Бу йилги турнирда жаҳоннинг кўплаб мамлакатларидан, жумладан, профессионал теннисчилар ассоциацияси рўйхатининг биринчи ўнлигидан жой олган ракетка усталари ҳам қатнашади. Уни ўттизга яқин хорижий давлат оммавий ахборот воситалари вакиллари ёритади.

3 сентябрь куни ушбу мусобақани ўтказиш ташкилий қўмитасининг Тошкент шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган йиғилишида турнирга тайёргарлик қандай бораётгани ҳақидаги масала муҳокама этилди. Уни Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, мазкур ташкилий қўмита раиси И. Жўрабеков бошқарди.

Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов, «Ўзбексавдо» давлат акционерлик уюшмаси раиси З. Файзиевнинг турнирга тайёргарлик ишларининг бориши тўғрисидаги ахборотлари тингланди.

Йиғилишда мустақиллик байрами арафасида «Юнусобод» спорт мажмуида қарийб тўрт минг кишига мўлжалланган, жаҳон андозалари талабларига жавоб берадиган усти ёпиқ теннис корти қуриб битказилгани, унда спортчилар ва томошабинлар учун барча қулайликлар яратилгани таъкидланди. Айни вақтда тегишли вазирлик, муассаса ва идоралар раҳбарлари, шаҳар туманлари ҳокимларига турнирни юқори савияда ўтказиш билан боғлиқ барча ишларни жадаллаштириш юзасидан аниқ топшириқлар берилди.

Йиғилишда Бош вазир ўринбосари М. Усмонов иштирок этди.

(ЎзА).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби Олийлари

Мамлакатингизнинг Миллий Мустақиллик Куни байрам қилиниши муносабати билан Сиз, Жаноби Олийларига, Ўзбекистон Республикаси халқига равнақ ва бахт-саодат тилаб билдирган эзгу истакларим билан қутловларимни йўллаётганимдан ғоятда мамнунман.

ЕЛИЗАВЕТА II,
Буюк Британия ва Шимолий Ирландия Бирлашган Қироллиги Қироличаси.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллиги куни муносабати билан Сиз, Жаноби Олийларига сидқидилдан қутловлар йўллаш ва Сизга бахт-саодат, мамлакатингиз халқига эса равнақ тилаб билдирган самимий истакларимни йўллашдан беғоят мамнунман.

АКИХИТО,
Япония Императори.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Ўзбекистон Республикасининг Миллий байрами -- Мустақиллик эълон қилинганлиги санаси муносабати билан Сизни ва бутун ўзбек халқини сидқидилдан муборакбод этаман. Мен мамлакатингизга қилган ташрифимни мамнуният билан эслайман ва мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатлар шу қадар ижобий ривожланиб бораётганидан қувонаман. 1996 йилнинг кузида Сизнинг мамлакатингизда бўлиб ўтган Германия Федератив Республикаси маданияти кунлари ва 1997 йилнинг баҳорида Германияда ўтказилган ўзбек маданияти кунлари мамлакатларимизда кенг жамоатчиликнинг эътиборини тортди. Ана шу Кунлар халқларимизга бир-бири билан яхшироқ танишиш имконини берди.

Сизга ва ўзбек халқига бундан буёнги йўлда омон-эсон ва тинч ривожланиб боришни тилайман.

Роман ХЕРЦОГ,
Германия Федератив Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Мустақиллик Куни муносабати билан Корея Республикаси ҳукумати номидан Сиз, Жаноби Олийларига ва Ўзбекистон Республикаси халқига самимий қутловларимни изҳор этишни истайман.

Мавриддан фойдаланиб, шунга комил ишонч билдираманки, мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона ва ўзаро манфаатли муносабатлар бундан буён ҳам тобора кенгайиб, чуқурлашиб бораверади.

Жаноби Олийлари, Сизга мустаҳкам соғлиқ ва мамлакатингизнинг янада равнақ топишини истаб билдирган эзгу тилакларимни қабул қилгайсиз.

Ким Ен САМ,
Корея Республикаси Президенти.

«ШАРҚ ТАРОНАЛАРИ» ХАЛҚАРО МУСИҚА ФЕСТИВАЛИ ДЕКЛАРАЦИЯСИ

«Шарқ халқлари мусиқа санъатининг муштараклиги» халқаро илмий-ижодий конференцияси
Самарқанд, 1997 йил 28-29 август

Биз, «Шарқ халқлари мусиқа санъатининг муштараклиги» халқаро конференция қатнашчилари:

Ўзбекистон Республикаси Президентига юксак даражада ташкил этилган ушбу халқаро мусиқа фестивали ва унинг доирасидаги конференция учун чуқур миннатдорлик изҳор этиб,

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 6 йиллигини муборакбод этган ҳолда,

ЮНЕСКОнинг санъаткорлар мавқеи ҳамда анъанавий маданият ва халқ ижодиётини ҳимоя қилиш ҳақидаги тавсияномалари, шунингдек, «Жонли инсон мероси» лойиҳасини эътиборга олиб,

санъат соҳасидаги ҳамкорлик халқлар ўртасидаги ўзаро дўстлик, ҳурмат ва биродарлик ришталарини мустаҳкамлашга ҳисса қўшишини эътироф этиб,

санъат ва маданиятни ривожлантирмасдан туриб, ҳеч замон мукаммал барқарор тараққиётга эришиб бўлмаслигига урғу бериб,

анъанавий мусиқа мактаблари ва уларнинг маҳоратини сақлаб, келажак авлодларга етказиш ҳар бир давлат учун устувор вазифага айланиши лозимлигини қайд этиб,

мусиқий меросни сақлаш ва анъанавий мусиқа ижодиётини ривожлантириш учун янги дастурлар ишлаб чиқиш, мусиқашунослик таълимини такомиллаштириш, ёш санъаткорларни ижодий бунёдкорликка илҳомлантириш ҳамда рағбатлантириш заруриятини қайд этиб,

1. ЮНЕСКО Бош директорини;

-- Осиёда мусиқий меросни сақлашда, анъанавий мусиқа ижодиётини ривожлантиришда,

-- 1999 йилда Самарқанд шаҳрида «Шарқ тароналари» иккинчи халқаро мусиқа фестивалини ўтказишда,

-- Марказий Осиё мамлакатларида мактабларнинг бошланғич синфларида анъанавий мусиқани ўрганиш услубиятига бағишланган семинарни Тошкент шаҳрида ўтказишда,

-- Осиёда анъанавий мусиқа бўйича болалар фестивалини ўтказишда,

-- анъанавий мусиқа масалаларига бағишланган маълумотнома -- бюллетень нашр эттириш ва мамлакатларнинг махсус мусиқа ўқув юртларига тарқатишда қўллаб-қувватлашга чақирамиз.

2. Халқаро мусиқа кенгаши ҳамда Халқаро анъанавий мусиқа кенгашига «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивалини ўз дастурларига киритиш ва раҳнамолигига олишни тавсия этамиз.

● *МУНОСАБАТ*

КОМИЛ АВЛОД УЧУН

Олий Мажлисимизнинг IX сессиясида кўрилган масалалар бутун мамлакатимиз аҳолисининг диққатини ўзига тортди. Улар ҳақиқатан давлат тақдирини ҳал қиладиган масалалардир. Айниқса, Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастур ва «Таълим тўғрисида»ги Қонунни олайлик. Бу ҳужжатларни қабул қилиб, Олий Мажлисимиз ғоят катта савобли иш қилди.

Ахир инсон ҳаётида таълимдан, тарбиядан улуғ иш борми?! Бойлик ҳам, ноз-неъматлар ҳам топилади. Лекин, жамиятда яшаётган одамлар табиатида тарбия, комиллик бўлмаса, ҳаёт барибир гўзал бўлмайди. Халқимиз «Бола азиз, одоби ундан азиз», деб бежиз айтмайди. Кўряпсизми, фақат болалик бўлишнинг ўзи етарли эмас. Сиз одобли, тарбияли, илғор билимли, малакали фарзандни тарбияласангиз, бундан нафақат бир оила, балки бутун жамият наф кўради. Ахир битта Амир Темур бутун туркий халқлар тарихига татийдиган обрў-эътиборни бизга келтирди-ку! Беруний ҳам, Улуғбек ҳам, Навоий ҳам халқимизнинг абадий шон-шуҳратидир. Ана шундай инсонлар бундан кейин ҳам етишиб чиқадиган ажойиб замонларда яшаяпмиз. Мустақил Ўзбекистон ҳозирнинг ўзидаёқ ўз орасидан дунёга машҳур фарзандларини етказиб берди. Худо хоҳласа, бундай одамлар тағин ҳам кўпаяверади.

Лекин уларнинг кўпайиши учун таълим-тарбия ва ғамхўрликни янги босқичга кўтариш керак. Президентимиз ана шу сабабдан таълим тизими ва кадрлар етиштириш соҳасида чуқурислоҳотларни мамлакат олдига вазифа қилиб қўйди. Мана, бугунга келиб Олий Мажлисимиз худди шу мақсадларга қаратилган икки ажойиб, улкан мазмунли ҳужжатни кўриб чиқиб, қабул қилди. Бу ҳужжатларда янги авлод тарбияси бўйича фақат ўқув юртлари олдига эмас, балки бутун жамият олдига катта вазифалар қўйилди. Жумладан, маҳаллалар ҳам инсон тарбиясида муҳим бир таянчдир. Чунки инсон боласи маҳаллада туғилади, унинг муҳитида ўсади, одамлар сафига қўшилади. Демак, маҳаллада ҳаёт соғлом бўлса, бундай муҳит болалар тарбиясида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Биз, маҳалла аҳллари Олий Мажлисимиз қабул қилган таълим-тарбия ҳақидаги ҳужжатларнинг катта аҳамиятини тушунамиз. Уларда белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун ўз шароитимиз ва имкониятларимиздан келиб чиқиб, бор куч-ғайратимизни сафарбар этаверамиз.

В. САРИМСОҚОВ,
Зангиота туманидаги «Хонобод» маҳалласининг котиби.

● *ЎЗБЕКИСТОН — ВАТАНИМ МАНИМ!*

МУСТАҚИЛЛИК ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИГА ИШОНЧ

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари ва эркинлигининг устунлигидан келиб чиқадиган, халқаро миқёсда қабул қилинган янги юридик тамойил ва талабларга асосланган кенг ҳуқуқий муҳит вужудга келтирилди.

Ислом КАРИМОВ.

Мустақиллик -- халқимизга маънавий матонати, озодликка иштиёқи ва ўз Ватанининг келажаги буюклигига ишончи учун берилган улуғ эҳсондир.

Мустақиллик -- аввало, ҳуқуқдир, деб таъкидлади Президент Ислом Каримов.

Ҳуқуқ -- демократик жамиятда фуқаро эркинликларининг меъёридир. Ҳуқуқий давлат Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва таъминлаш давлат ҳокимиятини ташкил этиш тизимида (ҳокимият ваколатларининг тақсимланиши мустақил суд, конституциявий юстиция), ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятининг юридик асосларини яратишда, аҳолининг ижтимоий-ҳуқуқий фаоллигини оширишда мужассамлашмоқда.

Мустақиллик шахснинг демократик ривожланиш қоидаларига риоя этиш зарурлигини биринчи ўринга қўйди: биринчидан, шахснинг масъулияти -- инсон ўз қилмишлари ва хатти-ҳаракатлари учун жавоб бериши керак; иккинчидан, объектив ва оқилона ҳақиқатга интилиш; учинчидан, маърифийлик -- юксак профессионализм белгиси ва шунинг ўзи ҳам мақсаддир. Инсон ҳуқуқлари даражаси жамият маърифийлиги ва демократиялашганлигининг биринчи даражали кўрсаткичидир.

Инсон ҳуқуқлари соҳасидаги вазият қандай?

Авваламбор, мустақиллик йилларида юздан ортиқ қонунларни ўз ичига олган инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги қонунлар тизими шаклланди. Конституция ҳамда инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида ва бошқа халқаро битимларда мустаҳкамлаб қўйилган халқаро талаб ва андозалар инсон ҳуқуқлари соҳасидаги Ўзбекистон қонунларининг ўзаги ҳисобланади.

Иккинчидан, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий муассасалар тизими барпо этилди. Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили, амалдаги қонунлар мониторинги институти, Инсон ҳуқуқлари миллий маркази, «Ижтимоий фикр» жамоатчилик маркази фаолият кўрсатмоқда.

Учинчидан, Инсон ҳуқуқларини ўқитиш бўйича таълим базаси ишлаб чиқилди. Янги ўқув йилидан «Инсон ҳуқуқлари» ўқув фанини ўқитиш жорий этилди. «Инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро андозалар», «Инсон ҳуқуқлари», «Инсон ҳуқуқлари ва ички ишлар органларининг фаолияти» ўқув дастурлари тайёрланди. Олий ўқув юртлари учун «Инсон ҳуқуқлари» дарслиги нашр этилди, ЮНЕСКОнинг «Инсон ҳуқуқлари: саволлар ва жавоблар» ўқув қўлланмаси таржима қилинди, мазкур курсни ўқитиш бўйича ўқув-методик қўлланма тайёрланди. Мамлакатнинг барча олий ўқув юртларида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ўрганиш марказлари (улар ягона тизимдан иборат бўлади) тузилмоқда, Инсон ҳуқуқлари миллий маркази уларнинг ахборот-методик негизи ҳисобланади. Ички ишлар вазирлиги академиясида «Инсон ҳуқуқлари назарияси ва амалиёти» кафедраси ташкил этилди. Тошкент давлат юридик институтида инсон ҳуқуқларини ва гуманитар ҳуқуқларни ўрганиш маркази ишлаб турибди.

Тўртинчидан, Мустақил Ўзбекистон инсон ҳуқуқлари соҳасида жамоатчилик ахбороти бўйича умумжаҳон кампаниясини ўтказиш юзасидан улкан демократик ташаббусларнинг фаол иштирокчиси бўлиб, БМТнинг инсон ҳуқуқлари соҳасида таълимнинг ўн йиллигини таъсис этишга доир ҳаракатлари режасини амалга оширишга ўз ҳиссасини қўшмоқда. Бу соҳадаги ҳаракатларни мувофиқлаштириш Инсон ҳуқуқлари миллий маркази зиммасига юкланган бўлиб, у халқаро, миллий ва ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар куч-ғайратларини бирлаштиради ва мувофиқлаштиради. Бизнинг марказимиз БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси ҳамда Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Марказий Осиё билан алоқалар бюроси, Конрад Аденауэр жамғармаси ваколатхонаси ва жаҳондаги етакчи мамлакатларнинг элчихоналари билан биргаликда суд ҳокимияти, адлия, прокуратура ва милиция ходимлари учун мамлакатнинг турли вилоятларида махсус ўқув семинарлари ўтказмоқда. Бундай семинарлар Жиззах, Андижон, Бухоро ва Навоий вилоятларида бўлиб ўтди. Уларда М. Лесаж (Франция), Макбрайт (Англия), Д. Готтерер (БМТ эксперти), М. Майя ва В. Аранау (АҚШ), Нур Фароғат (Миср) каби ва бошқа жаҳоннинг етакчи олимлари иштирок этди.

Бешинчидан, Инсон ҳуқуқлари миллий маркази болалар ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенциянинг асосий қоидалари қандай бажарилаётгани тўғрисида миллий маъруза тайёрлади. Уни тайёрлашда мамлакатнинг 20 дан ортиқ давлат ва ноҳукумат ташкилотлари иштирок этди.

Биринчи марта Ўзбекистон ҳукумати билан БМТ дастури ўртасида «Ўзбекистонда демократиялаш, инсон ҳуқуқлари ва бошқарув тизимини такомиллаштириш» дастурини биргаликда амалга ошириш тўғрисидаги битим имзоланди.

Инсон ҳуқуқлари -- ўзбек халқининг руҳиятига хос қадрият.

Барча халқлар учун «Умумий хонадон» асосларини яратиш, янги полиэтник бирликнинг вужудга келиши мустақилликнинг муҳим якуни бўлди. «Ўзбек маданиятининг умумбашарий моҳияти, маънавий қадриятлар ва миллий ўзлигини англашнинг қайта тикланиши бу бирликнинг ўзагини ташкил этди». Мамлакатимиз Президентининг бу сўзларида барқарорлигимиз ва миллий тотувлигимиз манбалари тўғрисидаги кўп сонли саволларга жавоб мавжуд. Ғарб социологи Р. Дарендорф «Жамиятнинг икки хил ҳақиқий қиёфаси мавжуд: биринчиси -- барқарорлик, уйғунлик ва якдиллик қиёфаси, бошқаси -- ўзгаришлар, можаролар ва кескинлик қиёфаси», деган эди. Бизнинг жамиятимиз қиёфасини барқарорлик, миллий тотувлик ҳамда мунтазам ривожланишнинг манбаи бўлган ижтимоий ҳаётни уйғунлаштирадиган ўзбек халқи руҳиятининг қайта тикланиши белгилаб беради. Юртбошимиз айтганидек, «Диний муҳолифат, урушқоқ миллатчилик ва диний жангарилик»ни ўзбек халқи қуллаб-қувватламади. Ўзбек халқининг руҳи «Шу қадар ёрқин ва ўзига хоски, у интеграциядан қўрқмайдигина эмас, аксинча, жаҳон ҳамжамиятининг таркибий қисми бўлишга интилади». Дунёни миллий англашнинг ажралмас қисми бўлган инсон ҳуқуқлари халқ руҳияти тараққиётининг, халқнинг умумжаҳон ҳуқуқий маданияти билан алоқасининг кўрсаткичидир.

Мустақиллик туфайли инсон ҳуқуқларини ривожлантириш ижтимоий заруратга айланди, бу эса аҳолининг тобора ўсиб бораётган ижтимоий фаоллигида намоён бўлмоқда.

Республикамизда ҳукуматга қарашли бўлмаган 200 дан ортиқ ташкилот фаол ишламоқда, халқнинг ўзини ўзи бошқариш анъанаси маҳаллаларда тикланмоқда.

1997 йил -- Ўзбекистонда Инсон манфаатлари йили.

Бу қисқа муддатли кампания эмас, балки XXI аср бўсағасида Ўзбекистон тараққиётини белгилаб берувчи узоқ муддатга мўлжалланган устувор сиёсатдир.

Инсон манфаатлари ва ҳуқуқлари узвий боғлиқ бўлиб, жамиятимиз барча соҳаларини демократиялаш ва туб ислоҳ қилиш жараёнининг ягона механизмида намоён бўлмоқда.

Ҳуқуқий маданиятни ривожлантиришга нималар тўсқинлик қилмоқда?

Эскича тафаккур андозалари эркин онгни ривожлантириш, ҳаётнинг янги воқеликларини англаб етиш, ўз ҳуқуқлари ва эркинликларини англаш йўлидаги жиддий тўсиқлардан биридир. Тафаккур андозаларини шартли рефлекс -- «Одатдаги овқатланиш рефлекси билан» қиёслаш мумкин. Шундай ривоят бор: бир куни буюк физиолог, шартли рефлекслар тўғрисидаги таълимотнинг муаллифи И. П. Павлов хаёлига ҳар қандай жонли мавжудотнинг асосий рефлекси эркинлик рефлексидан иборат бўлиши керак, деган фикр келибди. Шу фикр таъсирида севимли сайроқи қуш қафаси эшигини очиб:

«Учавер! энди сен озодсан», — деб хитоб қилибди. Қуш қафасдан учиб чиқиб, хонани бир айланиб, яна қафасга кирибди. Павловнинг ҳафсаласи пир бўлибди. Кашфиёт содир бўлмабди. «Сен қуш эмассан, сен -- чўчқасан», — дебди у алам қилганидан. Андоза давомийлиги кучи ана шундай. Эркинликка кўникиш қийин. Бир неча ўнлаб йиллар давомида бир қомус асосида яшаган жамиятдаги қадриятларни алмаштириш жуда қийин, зиддиятли ва оғир кечадиган жараёндир. Текинига тайёрлик, текисчилик, давлатга қарамликни, боқимандаликни қўмсаш ҳали кучли.

Жамиятимиз ҳаётида хотин-қизларнинг тутган ўрни ҳали тўла англаб етилгани йўқ. Ёшларнинг имкониятларига ишончсизлик мавжуд. Порахўрлик ва жиноятчилик, маҳаллийчилик ва уруғчилик муносабатлари каби ижтимоий ҳодисалар инсон ҳуқуқларига ишончни қарор топдириш йўлидаги жиддий тўсиқлардир. Афсуски, турли даражадаги амалдорларнинг анчагина қисми одамларнинг амалга оширилаётган ислоҳотларга ишончига путур етказмоқда.

Инсон ҳуқуқларига ва ислоҳотчи давлатга ишончни мустаҳкамлаш йўллари қандай?

Бу ишончни мустаҳкамлашнинг бир неча йўли бор:

-- давлатнинг барча қарорлари фақат мамлакат Конституцияси ва қонунларига асосланиши керак;

-- давлат қарорларини ишлаб чиқиш ва қабул қилишнинг демократик тартиби уларга ишончнинг шарти бўлиб хизмат қилиши лозим;

-- кучли тўртинчи ҳокимиятни қарор топтириш;

-- фуқаролар жамиятининг муҳим таркибий қисми бўлган ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар тизимини ривожлантириш;

-- жамоатчилик фикрини таҳлил этиш, психологиянинг, шунингдек, одамлар ижтимоий хулқининг ўзгаришидаги барча ҳолатларни ҳисобга олиш.

Буларнинг ҳаммаси марказимиз томонидан ишлаб чиқилган инсон ҳуқуқлари соҳасидаги Миллий ҳаракат дастурида ўз ифодасини топган.

Акмал САИДОВ,
Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий марказининг директори.
(ЎзА).

Мустақиллик биз учун буюк инъом, муқаддас неъматдир. Шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир инсон истиқлолнинг қадрини билсин. Уни катта бойлик, ўзлигини англаш, ўзини озод инсон деб ҳис этиши учун берилган беқиёс имконият деб қабул қилсин.

Ислом КАРИМОВ

ИЙДИ ИСТИҚЛОЛ

Донишманд ўгити

Кунларнинг бирида донишманд шогирдларини ҳузурига чорлаб, савол ташлабди: «Айтинглар-чи, ўттиз кунлик рўзадан сўнг уч кун байрам (ийд, ҳайит) қилинишининг сабаби нимада?». Шогирдларидан ҳар ким билганича жавоб берибди, биров у деби, биров бу. Аммо бирontaси ҳам донишманд кўнглидагини тополмабди. Шунда донишманд уч кунлик байрам — Ийди рамазон мағзини ўзи шарҳлаб берибди:

Одам алайҳиссалом жаннатдаги дарахт мевасини тотигач, тановул қилгани ўттиз кун қорнида сақланган. Шунга кўра Худойи таъло унга ўттиз кеча-кундуз рўза тутишни буюради. Бу билан уни ўттиз кеча-ю-кундуз мобайнида бу дунё лаззатларидан маҳрум этади. Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи вассаламга ва унинг умматларига эса рўза тутишни кундузга фарз қилади. Оғиз очмоқдан ёпмоққа қадар вақтда дунё лаззатларидан баҳра олиш имконини беради. Яъниким емоқ, ичмоқ, ухламоқ фақат кечалари, оқшом-тунлардагина рухсатли бўлган. Кундузлари, офтоб чарақлаб турган, табиат уйғоқ соатларда бунга имкон бермади. Ўттиз кеча-кундузни шу тарзда ўтказган кишилар ҳаёт қадрини, кеча-кундуз нисбатини, ёруғ кундаги дунёвий лаззатлар қимматини англаб етадилар. Дунёвий лаззатларни тор маънода тушунмаслик керак. Тўй-у, томошалар, ижоду меҳнат, оила қурмоқ, фарзанд тарбияси ва орзу ҳаваси бари шу дунё лаззатидандир. Емоқ, ичмоқ, ухламоқ эса яшамоқ учундир. Инсон яшар экан, лаззатланиш имконига эга. Бироқ бу ҳолат фақат ёруғликдагина ярашиқликдир. Инсоният, ҳайвонот, набототнинг ёруғликка интилиши бежиз эмас. Зеро, ёруғлик боқий лаззатдир. Унинг идроки фоний лаззатлар чекланганда янада ойдинлашади. Ўттиз кун рўза тутганлар айнан мазкур ҳақиқатни англайдилар, руҳлари покланади, фаҳмлари тийраклашади. Шунинг учун ҳам уч кун байрам қиладилар.

«ДИЛ БА ЁР, ДАСТ БА КОР»

Орадан кунлар ўтиб, донишманд яна бир бор шогирдларини йиғибди. Бу галги саволи эса шундай бўлибди: «Дил ба ёр, даст ба кор»нинг маънисини қандай шарҳлаш мумкин?» Жавоблар эндиги сафар ҳам турлича бўлибди. Шогирдларини сукут ила тинглаган донишманд мазкур ҳикмат мағзини шундай очиб берибди: Аввал дунё, инсон яралди. Элу-элатлар пайдо бўлди. Уларнинг эътиқодлари ҳам бирдай бўлмади. Одам алайҳис салом замонидан буён хуруж қилган динлар сони қанчалар экани ҳам маълум ва ҳам номаълумдир. Аммо дунё ягона қолаверади ва қолажак. Зеро, Яратган ягонадир. Дунё ва диннинг нисбатини теран англаган ҳазрат Баҳовуддин Нақшбанднинг «Дил ба ёр, даст ба кор» даъватларини англамоқ учун, аввало, шу ҳақиқатни билмоқ лозим. Диний эътиқод инсон тафаккурининг бирдан бир ифодаси эмас. У билан доимо ёнма-ён яшаб келган яна бир эътиқод тушунчаси бор. У ҳам бўлса дунёвий фикрлашдир. Яъни Худойи таоло яратган дунё сир-синоати, юмушлари, қувончи билан боғлиқ тафаккурдир. Дин ва дунё нисбатини билмоқнинг энг яқин йўли дунёвий ва диний тафаккур мутаносиблигини ўрганмоқдир. Унинг тагига етганларни доно дейдилар. Ҳазрат ҳам ана шундай тоифа кишиларидандир. Ҳикмат сирини очищда ҳам айнан мазкур нисбат мушоҳадасидан келиб чиқмоқ лозим.

Чингизийлар зуғуми авжига чиққан, мамлакат ўзаро уруш-жанжаллар, харобаликлар гирдобига чўккан, экинзорлар пайҳон, анҳорлар вайрон, бозорлар касод, юрт бебош бўлган бир пайтда ҳазрат мусулмонларни тушкунликдан, мамлакатни фалокатдан эътиқод билан бир қаторда кундалик меҳнат сақлаб қолишини тушуниб етган. Чунки меҳнат, ҳаракат бор жойда ҳаёт бор, демак дунё бор. Дунёвий фикр бор. Дунёвий фикр мавжуд экан, эътиқод ўлмайди. Мусулмон эътиқоди эса Оллоҳга қаратилгандир. Унинг кўнглида доимо Яратган туради. Қўли эса ишни тутади.

Шу тариқа дунё ҳаракатда, тараққиётда бўлади, кишиларда иймон бутунлиги, маънавият софлиги бузилмайди. Ҳикмат мағзи ҳам ана шунда.

КУЧ АДОЛАТДА

Донишманд учинчи бор шогирдларини даврага чорлаганда, улар бу савол-жавоблар бежиз бўлмаётгани, пирлари қандайдир мақсадни кўзлаб бот-бот ана шундай йиғилишлар ўтказаётганини тушуниб етибдилар. Ҳақиқатан, донишманд бу сафар ҳам сўзини саволдан бошлабди: «Адолат кучлими ё қудрат?» Шогирдлари обдон жавоб бериб бўлганларидан кейин одатдагидек донишманднинг ўзи савол шарҳига ўтибди: Узоқ йиллар давомида етти қат ер қаърида сув йиғилади. Вақти соати келиб, у ёруғликка отилиб чиқиб, дунё юзини кўради. Бу ниманинг белгиси? Сув қудратинингми ё ёруғликка етишганликдаги адолатнимі? Булоқ тепаликлар билан ўралган бўлса, бу ерда кўл ҳосил бўлади, ундан кишилар, ҳайвонот дунёси баҳра олади. Аксинча булоқнинг атрофи яссилик бўлганда, сув пастга қараб оқа бошлайди, ирмоқлар, улардан эса дарёлар пайдо бўлади. Дарёлар бориб-бориб қандайдир бир чуқурликда тин олади. Яна кўл ё денгиз ҳосил бўлади. Улардан кимлар баҳра олиши ҳам маълум. Ҳа, сув ҳаётбахшдир. Унинг фаввораси қанчалар қудратли бўлмасин, адолати бир ерда тўпланганида билинади. Аммо кўллар, денгизлар оғёнусларни ўраб турган тоғлар, тепаликларнинг ҳам шу адолатда ва унинг бошланғич моҳиятидаги қудратида улуши борми? Бир кўл, бир денгиз сувини кафтида тутиб, унга изн бермай турган тоғлар қудратидаги адолат нечоғлик? Тасаввур қилинг-а, бу дунё юзи теп-текис. Ер ости суви қудратидан пайдо бўлган фавворалар ер юзини кўлларга, денгизларга, улкан оғёнусга бостирган бўлармиди? Сайёрамиз номи ҳам унда Ер эмас, Сув аталиши ҳам бежиз эрмасди.

Пайғамбаримиз Муҳаммад саллоллоҳу алайҳи васалламга илк оят нозил бўлгандан то сўнггисига қадар йиллар ўтди. Оллоҳнинг сўзлари бўлмиш мазкур оятларнинг яхлит китобот ҳолига солиниши ҳам анча кейинроқ содир бўлди. Қуръони карим мусулмонларнинг муқаддас китобига айланди. Унинг асосида мусулмонларнинг неча-неча авлоди тарбия топди, неча-неча даҳолар силсиласи етишди. Бу биргина сўзлар мажмуи китобнинг қудрати.

Бухорий, Термизий, Яссавий, Баҳовуддин Нақшбанд, Хожа Аҳрор маънавий тафаккури, Хоразмий, Ибн Сино, Фаробий, Беруний, Улуғбек илмий лаёқати, Навоий, Қодирий истеъдоди қудратини «жиловлаган», сақлаган, асрдан асрга оширган ҳам китобдир. У қандай қудратки, даҳоларнинг ўчмас ва замонларга сиғмас фикрини икки нозик «қаноати» ла бўйсундиришга қодир. Бу ерда қандай сир бор? Тоғларнинг, фавворларни, китобнинг тафаккурини жиловлашида қандай маъно бор?

Манбаи қандай бўлишидан қатъий назар ҳар қандай куч-қудрат муайян мақсад сари бўйсундирилганда, жиловланганда, тартибга солинганида адолат сифатини олади. Жилови топилган сув чўлни суғоради, боғ-роғ яратади. Тартибга солинган фикр жамиятни ҳаракатга келтиради. Боғу бўстонларнинг вужудга келиши, кишилик равнақи адолат борлигидан далолатдир. Ана энди гапнинг индаллосига ўтай. Буюк соҳибқирон ва у асос солган салтанат қудрати нечоғлик бўлмасин, агар уларнинг бари бир мақсад — турмуш фаравонлиги, эл осойишталиги, юрт ривожи учун хизмат қилмаганида, алқисса теран тафаккур халқасига олинмаганида қудрат яланғочлигича қолаверарди. Ундан кишиларга ҳеч бир наф тегмасди. Соҳибқирон ўз жисмоний, маънавий, ақлий қудратини, элюрт кучини олий мақсадга бўйсундирди, яъни ушбу мақсад билан жиловлади. Бу унинг қудратига қудрат қўшди. Мағзида адолат ётган қудрат билан соҳибқирон бутун мамлакатни яшнатди, дунёни обод этди, салтанатининг у четидан бу четига бирор болакай бошида бир лаган тилла кўтариб ўтадиган бўлса, бир донасига ҳам зарар етказмайдиган тартиб ўрнатди. Ўзидан кейин обод шаҳарлар, абадий иморатлар, илм ва маънавият марказлари, яхши ном, элига обрў қолдирди. Буларнинг бари бўйсундирилган қудратдан ҳосил бўлган адолат мевасидир. Куч адолатда ҳикматининг маъниси ҳам шунда.

ОЛТИН ҚАФАС ИЧРА ГАР ҚИЗИЛ ГУЛ БИТСА БУЛБУЛГА ТИКОНДЕК ОШЁН БЎЛМАС ЭМИШ

Тўртинчи дафъа шогидларини чорлаган донишманд улардан мазкур байт мағзини қандай англашларини сўрабди. Шогирдлари бутун маҳоратларини ишга солиб, обдон шарҳ берибдилар. Донишманднинг сўзи эса шундай бўлибди:

Улуғларимиздан эрмиш Нажмиддин Куброга Чингизхон не сўзлар билан мурожаат қилганини тарих китобларидан яхши биласиз. Дунёнинг бир этагидан бостириб келаётган ёвуз тажовузкор ватан ҳимоячилари орасида улуғ зот борлигидан хабар топгач, шундай мазмунда пайғом йўллаган: «Сиз шайхларнинг шайхи, авлиёлар устозисиз. Мен юртингизни қонга ботиргайман. У ерни тарк этиб, ҳузуримга келинг». Нажмиддин Кубро жавобан шундай деган эканлар: «Етмиш йиллик умримнинг барча аччиқ-чучигини халқим билан бирга тортдим. Элим бошига кулфат ёғилган кунда ундан йироқ кетмоқ иймон ва эътиқод косасини синдирмоқ билан баробардир». Алқисса, ҳазрат душманга тик боқиб жангга кирадилар. Ватан озодлиги йўлида шаҳодат шарбатини симирадилар. Иймон ва эътиқод сиймоси Нажмиддин Кубро шаҳид бўлсаларда, баҳодирлик ва мардлик рамзи Жалолиддин Чингизхонга қарши курашни давом эттиради. Синд дарёси бўйида Жалолиддин етти юз йигити билан босқинчиларнинг мўру малаҳдан ҳам зиёд қўшинига қарши жангга киради. Барча ботирлари ҳуррият байроғи остида жон фидо қилдилар. Нияти бузуқ Чингизхоннинг, Жалолиддинни ўлдирманглар, у менга тириклайин керак, буйруғига кўра чингизий навкарлар паҳлавонни ҳар томонлама сиқувга олиб тириклайин қўлга олиш пайида бўладилар. Ҳикоят қилишларича, аҳволи танг Жалолиддин аввалига ҳарами ва фарзандларини сувга улоқтиради, улар дарёга ғарқ бўладилар. Душман қўлида хўрлик азобларини тортганларидан кўра кўзим қаршисида озод ўлмоқлари афзал, дея Жалолиддин шундай қилганди. Ўзи ҳам ғаним тузоғига тушишни истамай отини дарёга буради. Баъзилар Жалолиддиннинг учқур оти дарёдан ҳаккалагандай ўтиб нариги қирғоққа сакради, дейдилар. Баъзилар эса Жалолиддин оти билан ўзини дарёга ташлади ва минг азоб билан қарши қирғоққа чиқиб олди, деб гувоҳлик берадилар. Ҳарна бўлганда ҳам Жалолиддин Чингизхонга тутқич бермади. Ёвуз босқинчи эса «ўғлинг бўлса шундай бўлса», дея ҳавасу афсус билан бармоқ тишлаб қолаверади.

Чингизийлар зулми юртимизда узоқ йиллар ҳукмфармо бўлди. Ана шундай азобли йилларнинг бирида Мавлонзода Самарқанд аҳлини уларга қарши чорлади. Қачонгача зулм остида бош эгамиз, эркимизни қўлга олайлик, деди у ватандошларига. Ушбу даъват остида эл қўзғолди. Босқинчилар қувилди.

Шу ерга келганда донишманд сўзларини диққат билан тинглаб ўтирган шогирдларига савол ташлабди: «Қани энди айтинглар-чи, бири тариқат пешвоси, бири султон, бири эса илм аҳлидан бўлган аждодларимизни боғлаб турган куч надур? Бу қандай қудратки, унинг соҳиби бўлганлар ўлимга тик боқадилар, номлари асрлар ошса ҳам ўчмайди, солиҳ амаллари тўғрисида тарих достонлар тўқийди». Давра янада сукутга чўмибди. Донишманд сўзларини давом эттирибди. Бу Ватан ҳисси, қимматини англамоқдан туғилажак қудратдир. Бу қудрат шоҳни ҳам, гадони ҳам, шайху уламони ҳам тенглаштирадиган, яъни адолатга элтадиган қудратдир. Бугун биз ва аминманки, келажак авлодлар ҳам Нажмиддин Куброни, Жалолиддинни, Мавлонзодани Ватан, унинг эрки учун жон тиккан асл ўғлонлар сифатида тилга олажаклар... Тўмарису Широқни ҳам, Спитаменни ҳам... Қодирийни ҳам... Чингизхон қурган қафасда Нажмиддин Кубро ибодат этмакликни, Мавлонзода илм қилмоқликни хоҳламадилар. Жалолиддин озод элга подшоҳликни афзал билиб, сўнгги нафасигача Ватанни халос қилиш учун курашди. Қодирий қизил минбарлар, Сталин мукофотлари, фахрий унвонларига тупурди. Қарам элнинг эркин ижодкори бўлиб жон берди. Уларнинг бари қарамликдаги лаззат ва ҳузурдан ҳуррият тиконини афзал билдилар. Айнан шунинг учун ҳам уларнинг бўлгани ва борлиги учун ҳам Озодлик ғояси яшади, қафаслар тилка-пора бўлди, тиконлар қизил гулга айланди. Байтнинг мағзи ҳам шунда, болаларим. Эл-юрт озод экан, барча ниятлар ва мақсадлар рўёбга чиққусидир.

ЛАЙЛАТ-УЛ ҚАДР ВА ИСТИҚЛОЛ ҚАДРИ

Навбатдаги гал шогирдлар устозлари хонадонига қадам қўйганларида донишманд Қуръони каримнинг «Қадр» сурасини тиловат қилиб ўлтирарди. «Албатта, Биз уни (яъни Қуръонни) қадр кечасида нозил қилдик (эй, Муҳаммад), қадр кечаси нима эканлигини сиз қаердан билар эдингиз? Қадр кечаси минг ойдан яхшироқдир. У (кеча)да фариштлар ва Руҳ (яъни Жаброил алайҳис салом) Парвардигорларининг изни-ихтиёри ила (йил давомида қилинадиган) барча ишлар билан (осмондан заминга) тушурлар. У кеча то тонг отгунча тинчлик-омонликдир».

Тиловатни тугатгач, донишманд шогирдларига кутилмаганда шундай дебди: энг тўғри сўз Оллоҳнинг сўзи. Қуръони карим айнан шу сўзлар ила зийнатлангандир. Қуръон -- мусулмонларнинг муқаддас китоби. Қуръон нозил бўлган кечадан буён неча асрлар ўтди. Сайёрамизнинг барча қитъаларида исломий жамоалар мавжудлиги, ўзларини мусулмон деб билгувчилар сони миллионлаб эканлигини ҳам биласиз. Алқисса узоқ замонлардан бери ислом дини барҳаёт. Эътибор беринг! Худойи таоло ярлақаган бир кечанинг кишилик тарихи ва тақдиридаги аҳамияти қанчалар. Ягона кеча-- лайлат-ул қадр -- неча-неча мамлакатлар, халқлар борлиғи ва ривожида қанчалар ўзгаришлар ясаган. Мен ҳозир сизларга тақдим этмоқчи бўлган фикрларим ўтган кунларда қилган савол-жавобларимизга хотима бўлгай.

Олтин қафас ичра гар қизил гул битса, Булбулга тикондек ошён бўлмас эмиш. Бу байт мағзини биз Озодликдан топдик. Эл-юрт хурлиги инсон ва дунё борлиғига асосланганлигини билдик. Эркка эришмоқ ва уни сақламоқ учун қудрат зарур, фаровон турмуш қурмоқ учун қудрат лозим, дедик. Қудрат деганда эса инсон тафакури ва табиат саховати билан барча барчани назарда тутдик. Тафаккур кучи билан бўйсундирилган ҳар қандай қудрат адолатга олиб келади. **Куч адолатда,** дедик. Шу билан бирга инсон меҳнат қилмоғи даркорлигини айтдик. Меҳнат қилганда ҳам ҳалол қилсин, дея уқтирдик. Иймони бут кишигина қилган меҳнатидан баҳра олишига, заҳмати буюришига ишора бердик. Ушбу ҳаётий хулосани биз «Дил ба ёр, даст ба кор» ҳикматидан олдик. Шу билан бирга меҳнат қилмоқ, фаровон ҳаёт қурмоқ, орзу-ҳавас кўрмоқ, дунё лаззатларидан баҳра олмоқ, эътиқодини амалга оширмоқ учун, аввало, не зарурлиги тўғрисинда ҳам ўйга толайлик. Сўрайлик ўзимиздан, тарихдан: буларни барининг ибтидоси қайда?

Жавоб бир сўзда мужассамлашган. Бу сўз Истиқлол демакдир. Эл-юрт, миллат, аҳли ислом Озодлиги демакдир. Зеро, тилга олинганларга эришмоқ учун инсон, миллат яшамоғи, яшаганда ҳам ҳур яшамоғи керак.

Озодлик, Ҳуррият, Истиқлол! Инсон дунёга бир марта келади. Миллат ҳам. Инсон умри саноқли. Миллат эса абадий яшажак. Фақат бир шарти билан -- агар у Озод бўлса. Миллат топталиши, таҳқирланиши, ҳибсланиши мумкин. Аммо бу ҳали йўқ бўлди дегани эмас. Агар унда ҳуррият ҳисси, ғурури ўлмаган бўлса, у албатта, озодликка интилади. Таҳқир ва хўрлик занжирларини парчалайди. Истиқлолга эришади. Истиқлолга чиққан кун эса унинг учун буюк байрамга айланади. Энг қадрли кун саналади. Мусулмонлар учун Лайлат-ул қадр, яъни Қуръон нозил бўлган кун қанчалар муқаддас бўлса, озод миллат учун Мустақиллик куни шунчалар қадрлидир. Зеро, айнан шу кундан унинг, бутун бир миллатнинг ҳаёти бошланади. Орадан ўн йиллар, юз йиллар, минг йиллар ўтади. Истиқлолнинг юз, минг, ўн минг йилликлари нишонланади, иншоллоҳ. Ана шу юз, минг, ўн минг йиллик босқичларнинг ибтидоси Мустақиллик қўлга олинган кун бўлиб қолаверади. Келажак авлодлар ўзга сайёраларни забт этадилар, табиатнинг ақл бовар қилмас жумбоқлари ечимини топадилар, фаровон турмуш кечирадилар. Уларнинг ибтидосида ҳам Мустақиллик куни туради.

Лайлат-ул қадр кечаси мусулмонлар тоат-ибодат ила Яратгандан яхши тилаклар илтижо қиладилар. Шу кундаги жамики дуолар ижобат бўлгай. Истиқлол куни миллат ўз борлиғига, озодлигига шукрлар қилади, келгуси орзуларининг режасини қилади, уларни рўёбга чиқаришда Оллоҳдан, Озодлик қудратидан мадад олади. Мустақиллик куни айтилган барча тилаклар ҳам ижобат бўлғусидир. Зеро, бу шундай улуғ ва муқаддас кундир.

Фарзандларим, дея сўзларини хотималабди донишманд, ўтган кунларда сиз билан қурган davраlардан, савол- жавоблардан мақсадим ҳам айнан Истиқлолнинг мағзини англашдан иборат эди. Ўттиз кун рўза тутган мусулмон ҳаёт қадри, иймон маънисини қанчалар тўғри англаб, Ийди Рамазон кунлари покланиш, ақлий тийраклик тантанасини қилса, узоқ йиллар давомида миллий борлиқнинг барча лаззатларидан бебаҳра бўлиб келган миллат ўз Истиқлол кунини онадан қайта туғилиш, покиза бўлиш, тафаккури ғалабаси сифатида байрам қилади, унинг қадрига етади. Мустақиллик байрамининг маъноси ҳам шунда.

Азамат ЗИЁ.

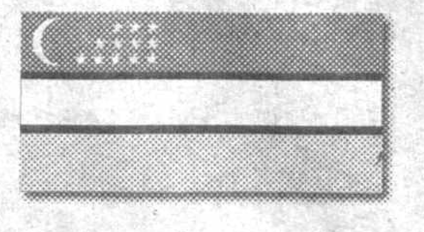

МУБОРАК ТУЙҒУ

ЎЗБЕКИСТОН БАЙРОҒИ

Инсоният ўзига ардоқли, эъзозли саналган нарсаларга ички бир ҳурмат, эҳтиром билан муносабатда бўлади. Жаҳонда мамлакатларнинг ўзини ва мавқеини белгилайдиган, ҳаёт саҳнасидаги мавжудлигини англатиб турадиган шундай табаррук тушунчалардан бири давлат байроғидир.

Олис тарихни кузатсак, байроққа эҳтиёж жуда қадимларда туғилган. «Шоҳнома»даги темирчи она-Ватан озодлиги учун жангга ватандошларини кўтариш учун кўкрагидаги чарм коржомасини ечиб олиб, боши узра байроқ қилади. Байроқдан руҳланган оддий халқ жангда тиш-тирноғигача қуролланган ёвни енгиб, ғалабага эришади. Ватан байроғи кишини бемисл руҳлантирувчи рамз эканлигини инсоният кейинги тарихий даврларда ҳам кўп бор бошдан кечирган.

Ўз Ватанига садоқатли, уни ич-ичидан суйган, ор-номуси, шон-шавкати йўлида жон фидо қилишга-да тайёр киши энг ҳаяжонли дамлар, синовли лаҳзаларда дастлаб Ватан номини айтиб пичирлайди. У Ватани байроғи олдида бош эгиб, унга оҳиста лабларини босади. Кўзларидан-да юлдузлар сачраб чиққандай бўлади. Мен бу ҳолни кўплаб жаҳоний беллашувларда ғолиб келган ватандошларимизнинг ҳаяжонли чоғларидаги ҳолатида кузатганман. Тасаввур қилинг, ўзбекистонлик спортчимиз ғолиблик шоҳсупасига кўтарилаяпти... Байроғимиз ҳаволаб, мадҳиямиз янграйди. Шунда бутун аъзойи-баданингиз жимирлаб, бўғзингизда нимадир тиқилиб қолгандай бўлади. Севинчми, нимадир сизни ҳаяжонга солади, титраб кетасиз. Назарингизда туғимиздаги юлдузлардан сеҳрли бир оҳанг тўкилиб, тамоман сизни жодулаётганга ўхшайди. Сезасизки, байроқ Ўзбекистон тимсолида, бутун бир халқ мисолида ҳаволанаяпти.

Мамлакатимиз ҳаётида улкан сиёсий-ижтимоий ҳодиса саналган, миллатимиз тақдир аъмолини ёрқин манзил сари буриб юборган, халқнинг Озодлик куни сифатида қадрланиб, тарихда қолажак 1991 йилнинг 1 сентябридан сўнгги муҳим воқеалардан бири шуки, ўша йилнинг 18 ноябрида ўз туғимизга эга бўлдик.

Тириклик, яратувчилик, яшаш тимсоли, ҳурлик рамзи бўлиб ҳилпирай бошлаган байроғимиз ўзида Ўзбекистоннинг ёруғ келажагини ифода этади.

Биз мақсад-моҳияти халқлар эркига тушов солиб туришдан иборат бўлган империянинг қизил байроғидан халос бўлдик.

Бугунги ҳақиқий байроғимиз бундай «қизиллик»дан тамомила ҳоли. Унда Ватанимизнинг 12 ҳудуди рамзи бўлган юлдузлар чақнаб турибди. Байроқ бўйлаб ўтган оқ йўналиш йўлимизнинг оқлиги, ниятларимиз оқлигидан нур олган. Ҳаворанг жило навқирон, ям-яшил ўлкамиз сифатидир.

Кўринадики, Ватан, Байроқ муқаддас ва қутлуғ тушунчага эга. Уни ҳар қандай шароитда ҳам эъзозлаш фуқаролик, инсонлик матлабимиздир.

Кўчқор НОРҚОБИЛ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОДАМЛАР УЛАРНИНГ ИШИНИ БИР ҚАРАШДАЁҚ ТАНИШАДИ

Ҳар гулнинг иси бошқа, ҳар ҳунарнинг -- гашти. Аммо кулолчиликнинг гаштини таърифлаш учун муносиб сўз топиш қийин. У йўқдан бор қилади. Сиз билан бизга унча аҳамияти йўқдай туюлган оддий тупроқдан шундай нафис идишларни яратадики, уни кўриб «Во ажабо, бу кимнинг қўлидан чиқди экан?» дея ҳайратдан ёқа ушлаб, устанинг мўъжизакор санъатига тан берасиз.

Ана шундай қўли гул усталардан бири -- Иззат Ғаниевни нафақат Китоб туманида балки, Қашқадарё вилоятидагилар ҳам яхши танишади. Айни пайтда у тумандаги «Ёшлик» номли кулолчилик ва шиша буюмлар жамоа корхонасига бошчилик қилади.

СУРАТЛАРДА: *(чапдан) И. Ғаниев шогирди Арслон Хизиров билан; моҳир уста Бунёд Жўраев.*

Т. КАРИМОВ олган суратлар.

• АКС САДО

ЭЗГУЛИККА ХИЗМАТ ҚИЛАЙЛИК

Келажаги буюк давлат қуришимиз учун фақат иқтисодий юксалиш кифоя эмас. Биз жамиятнинг маънавий етуклиги учун ҳам қайғуришимиз зарур. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Масжиди Калонга қилган ташрифи чоғида айнан шу ҳақиқат яна бир карра таъкидланди.

«Биз, -- деди йўлбошчимиз, -- ҳозиргина Қоровулбозорда бунёд этилган янги заводни ишга тушириб қайтдик. Завод, унинг мамлакатимиз ҳаётидаги ўрни жуда катта, албатта. Лекин бу ерда амалга оширилган иш — Масжиди Калоннинг тикланиши эса моҳият эътибори жиҳатидан завод қурилишидан кам эмас. Демоқчиманки, иқтисодиёт билан маънавиятни бир-биридан ажратиб, бирини-биридан устун қўйиб бўлмайди».

Давлатимиз раҳбари халқимизда она Ватанга муҳаббат ҳиссини кучайтириш, фуқароларимизнинг ҳуқуқ ва бурчларини англашлари, унутилаёзган миллий ва диний қадриятларимизни тезроқ тиклаш йўлида жон куйдирмоқдалар. Ана шу саъй-ҳаракатлар туфайли нафақат пойтахт -- Тошкентда, балки ер юзининг сайқали сифатида шуҳрат қозонган Самарқанд, Бухорои шариф ва Хивада, мамлакатимизнинг барча ҳудудларида миллийлик ва замонавийлик уйғунлашиб кетган кўркам иншоотлар қурилиши билан бир қаторда, жамиятимизнинг маънавий камолати учун хизмат қиладиган улкан ишлар ҳам амалга оширилмоқда.

Маълумки, Исломда инсон бунёдкорлиги юксак даражада эъзозланади. Мусулмончиликка биноан, боқий дунёга борган ҳар бир кишига унинг фоний дунёда қилган савоб ишларига қараб баҳо берилади. Охиратини ўйлаган ҳар бир одам ёруғ дунёда хайрли ишлар ҳақида қайғурмоғи лозим. Бугунги Ўзбекистонда амалга оширилаётган тарихий ишларга ўз ҳиссасини қўшаётган ҳар бир фуқаро, таъбир жоиз бўлса, Ҳақ-таолонинг марҳаматига мушарраф бўлиши шубҳасиз. Чунки Ватан мустақиллигини мустаҳкамлаш, эл манфаатлари ҳақида қайғуришдан кўра савоблироқ иш борми дунёда!

Президентимиз Масжиди Калонга қилган ташрифлари чоғида айтган фикрлар узоқ йиллар давомида менинг фикру хаёлимни чулғаб келаётган моддийлик ва маънавийлик ўртасидаги мутаносиблик, уйғунлик ҳақидаги мулоҳазаларимизга бамисоли янги бир турткі бўлди. Хўп, модомики Мустақиллик диний қадриятларимизни ижтимоий ҳаётнинг муҳим омилига айланишига тўла имкон яратган экан, биз -- ҳар биримиз, жумладан, диний арбоблар ҳам, бунга муносиб жавоб бера олаяпмизми? Соф ҳақиқат юзасидан гапирадиган бўлсак, қўйилган саволга комил ишонч билан ижобий жавоб бериш қийин. Баъзан кундалик ҳаётда учраб турадиган айрим арзимас камчиликларга ҳаддан зиёд урғу берамиз-у, амалга оширилаётган улуғвор ишлар ҳақида лом-лим демаймиз. Бу ношукурлик эмасми?!

Инсон эзгу ишларни амалга оширишга қодир. Бас шундай экан, онда-сонда учраб турадиган камчиликлардан нолиб юришдан сақланиб, уларни бартараф этишга интилишимиз ҳамда ободончилик ва фаровонликка амалий ҳиссамизни қўшмоғимиз даркор. Шундай йўл тутайликки, юртимизда тарихий ўзгаришлар содир бўлаётган ўта масъулиятли даврда, катта ёки кичиклигидан қатъий назар, Ватан ва халқ манфаатларига мос савобли ишларни амалга оширишга бел боғлайлик. Токи умр ўтиб, надомат чекишга ўрин қолмасин, келажак авлод, худди биз улуғ аждодларимизни эъзозлагандек, бизни ҳам миннатдорчилик билан ёдга олсин.

Муродхон КАЛОНХОН.

МЕТРО УЧУН УСКУНАЛАР

Шу пайтгача Тошкент метрополитени ҳамда унинг янги йўналишлари қурилиши учун зарур бўлган ускуна ва эҳтиёт қисмларнинг аксарияти хориждан келтирилар эди. Бугунги кунда эса пойтахтдаги «Ўзэлектроаппарат», Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси давлат-ҳиссадорлик жамияти, «Фотон», «Герметик», «Реле-автоматика, «Академускуна» ва «Восток» сингари саноат корхоналарида метро учун ноёб диспетчерлик тизими, ҳавони тозалаб, совутиб, намлигини оширувчи қурилмалар, шунингдек, эҳтиёт қисмлар -- юзлаб турдаги асбоб-ускуналар ишлаб чиқарилмоқда.

-- Биз учун энг муҳим автоматлаштирилган диспетчерлик тизимининг «Академускуна» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрлана бошлаганлиги айни муддао бўлди, -- дейди Тошкент метрополитени бошқармаси бошлиғи М. Одилов. -- Чунки мўъжазгина бу ускуна метронинг ўзига хос «юраги» бўлиб, ер ости йўлидаги барча тизимлар ишини аниқ назорат қилиб туради.

Метро учун зарур ускуна ва эҳтиёт қисмларнинг ўзимизда тайёрланаётганлиги унинг янги Юнусобод йўналишидаги қурилиш ишларини тезлаштиришга ёрдам бермоқда.

Б. ОСТОНАҚУЛОВ,
ЎзА мухбири

● ЯНГИ УСУЛ АФЗАЛЛИКЛАРИ

ҲОСИЛДОРЛИК ҲАМ, ДАРОМАД ҲАМ ИККИ ҲИССА КЎПАЙДИ

«Халқ сўзи»нинг шу йил 19 апрель сонида «Ишчан деҳқоннинг ери сахий» сарлавҳали мақола эълон қилинган эди. Унда Андижон туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги «Мададкор» деҳқон-фермер хўжалиги маслаҳатчиси Усмонали ҳожи ота Қурбоновнинг айнан пахтачиликдаги сингари сабзавотчиликда ҳам тажриба тариқасида плёнка остида ҳосил етиштиришга қўл урганлиги ёзилганди. Хўш, тажриба қандай натижа берди?

Юзлари ёз офтобида қорайган, кўзлари ҳамиша кулиб тургувчи Усмонали ота азалдан янгиликка ўч, тиниб-тинчимас одам. У ерни чинакам хазина деб билади. Уни ўз фарзандидай ардоқлайди, меҳрини бахшида этади. Шу боисдан ҳам онаазамин Усмонали отани сийлади.

Вилоятдаги аксарият сабзавоткорлар эрта баҳорда карам, помидор, бақлажон, булғор қалампири кўчатларини излаб, елиб-югурган кезлари ота бошлиқ жамоа дала шийпони ёнидаги ўзлари қуриб олган қўлбола иссиқхонадан мўл-кўл кўчат етиштиришни йўлга қўйди. Томорқадан ортганини бошқа хўжаликларга сотиб, мўмай даромад олди.

Ота ўз жамоаси аъзолари учун бепул иссиқ овқат ташкил этган. Шийпон ёнига катта тандир қурдириб, шу ерда нон ёптиради. Аёллар уйда нон ёпишдан қутилдилар. Сарф-харажат кўчат сотишдан кўрилган соф фойда ҳисобидан қопланади.

Дала шийпонининг кенг, ёруғ, сўлим хоналари тўлиғича болакайлар ихтиёрига топширилди. Кўп болали аёлларнинг фарзандлари учун бу ерда мактабгача тарбия муассасидан қолишмайдиган боғча очилди.

Усмонали ота бригадада ана шундай шароитларни яратгач, қўл остидагиларга битта шарт қўйди: фақат виждонан меҳнат қиламиз, ишга бўлган муносабатни ўзгартирамиз.

Маҳсулот етиштириш, сотиш, даромад олиш барқарорлашди. Биргина ўтган йили улар 332 ўрнига 535 центнердан ҳосил олишди. Истеъмол бозорига 748 ўрнига 1205 тонна юқори сифатли маҳсулот етказиб берилди. Рентабеллик даражаси 30 фоизни ташкил этди. Ҳар бир ишловчининг ўртача ойлик иш ҳақи беш минг сўмдан юқори бўлди.

Сабзавотчиликда қўлга киритилган ана шу натижалар вилоят, республикадаги шу тизимга кирувчи бошқа жамоалар эришган кўрсаткичлар билан қиёслаб кўрилса, муваффақиятлар салмоғи кишида қониқиш ҳосил қилади.

Деҳқонлар ўтган йилдан бошлаб сабзавотчиликда ҳам плёнкадан фойдаланишга қўл урдилар.

Дастлабки натижалар самарали бўлгач, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги шу йил баҳорда мазкур деҳқон-фермер хўжалигини сабзавотчиликда янги технологияни қўллаш бўйича тажриба базасига айлантирди.

-- Янгиликка дадил қўл урган, керак бўлса, таваккалчилик қилган одам ҳамиша ютади, -- дейди Усмонали ҳожи Қурбонов. -- Биз ҳам таваккал қилдик, Ерни экишга тайёрлаб бўлгач, сабзавот экинлари учун плёнка тўшайдиган махсус сеялка яратиш мақсадида қўшни Наманганнинг Учқўрғон туманидаги таъмирлаш корхонасига бордик. Мутахассислар билан маслаҳатлашдик. Сеялка тайёр бўлди. Дастлаб янги усулда эртаги карам, кейин помидор кўчатларини ўтқаздик. Умуман олганда, биз 22 гектар ерда карам, бодринг, помидор, булғор қалампири кўчатларини плёнка остида ўстирдик.

Натижада ҳосил ҳар йилгидан 15--20 кун эрта пишди. Бу натижага сабзавотчилик тарихида иссиқхонасиз ҳеч қачон эришилган эмас.

Усмоновчилар оддий усулда парвариш қилган бир гектар ердаги эртаги карамнинг ҳосилдорлиги 320 центнерни ташкил этди. Маҳсулот сотишдан келган даромад 226 минг сўмданга тўғри келди. Плёнка остида парваришланган карам эса 10 майда пишди. Гектаридан 595 центнердан ҳосил олинди. Даромад ҳам анча юқори бўлди.

-- Асосий экин ҳисобланган помидор қандай натижа берди? -- сўраймиз Усмонали отадан.

-- Оддий усулда экилганидан 320 центнердан ҳосил олдик, -- дейди ҳожи ота. -- Даромад 225.600 сўмга етди. Плёнка остидаги помидорнинг гектаридан эса 648 центнердан ҳосил олибмиз. Пул даромадимиз гектарига 420 минг сўмданга тўғри келмоқда.

22 гектар ер жамоага ҳозирча 6 миллион 200 минг сўм даромад келтирди. Бир деҳқоннинг ўртача ойлик иш ҳақи 6-8 минг сўмданга тўғри келаётир.

Одилжон ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

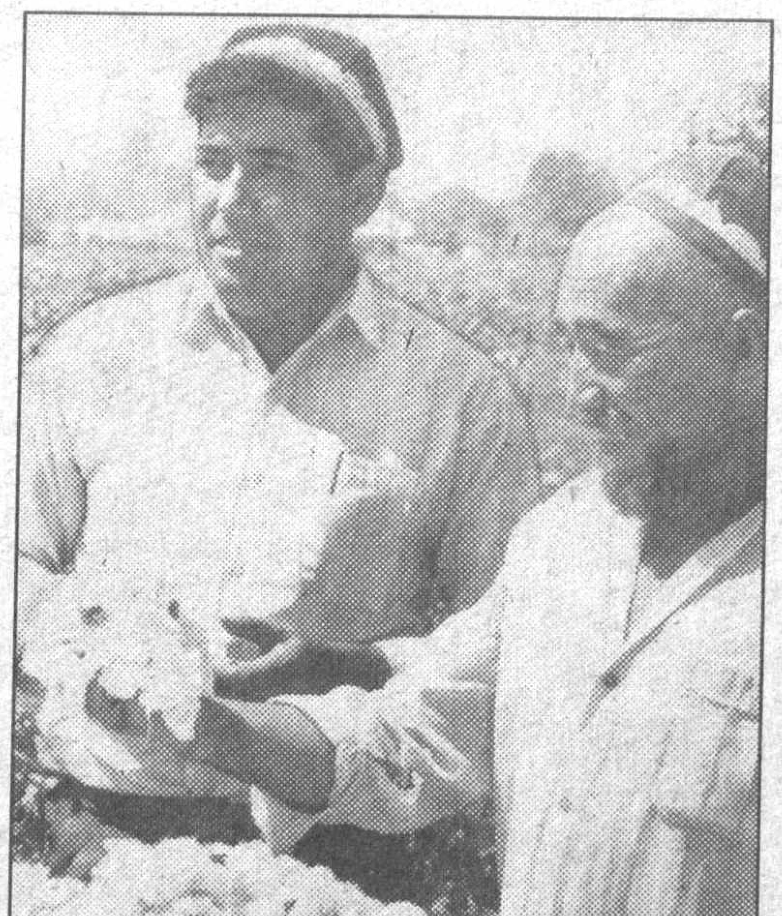

Сурхондарё вилоятидаги Т. Шобуров номли жамоа хўжалиги аъзолари қатор йиллардан буён уруғлик пахта етиштириш борасида бой тажриба тўплаб келмоқда. Бу йил 105 гектар майдонда истиқболли «Шароф - 75» навли ғўза ниҳолларини парвариш қилиб, ҳосилга киргиздилар. Деҳқонларнинг дастлабки хомчўтига кўра, ушбу навдан 40 центнергача ҳосил олиш мумкин.

СУРАТЛАРДА: хўжалик бош агрономи Бахтиёр Бекниёзов ва бригада бошлиғи Шоймардон Холбоев янги нав ҳосили сифатини кўздан кечираяпти; теримчи Феруза Холмуродова кунлик теримда энг юқори натижага эришмоқда.

И. ХЎЖАЕВ (ЎзА) тасвирга олган.

● СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН

БОЛАЛАРГА ЖОНУ ДАРМОН

Қўшма корхона очиб, мутахассисларни икки мамлакатдан излашга ҳожат бўлмади, чунки болалар гемотогени ишлаб чиқарувчи корхонанинг ташкилотчиси ҳам, муҳандиси ҳам, технологу таҳлилчиси ҳам -- ҳаммаси Янгийўлдаги бир оиланинг ўзидан чиқди.

Танишлар ҳайрон: ўтган бир йил ичида пойтахт вилоятидаги бир неча озиқ-овқат тайёрлаш корхоналари раҳбариятларига Қаюмовлар хонадони аъзоларидан бирин-кетин ишдан бўшаш ҳақидаги аризалар тушди. Янгийўл нон комбинатида директор муовини бўлиб хизмат қилаётган Искандар юмшоқ ўриндиғи, мўмайгина даромадидан кечиб, эндигина томи ёпилган янги корхона қурилиши майдонига кўчиб ўтди. Худди ўша кунларда укаси Анваржон ҳам консерва заводида цех бошлиқлигини топширди, айримлар уни аввалги иши -- «Ўртоқ» фабрикасидаги «Ирис» конфети тайёрлаш цехи раҳбарлигига қайтади, деб ўйлашганди. Йўқ, у Янгийўл билан Минск шаҳарлари орасида танда қўйди... Сингиллари -- техника фанлари номзоди Хуршидахон ҳам, технолог Ҳилолахон ҳам оналари Лазокатхон бошлаган ишнинг ҳал қилувчи босқичида бутун оила аъзолари билан бир ёқадан бош чиқаришди.

Натижада Янгийўл шаҳрида масъулияти чекланган «Зукко» номли жамият юзага келди. Ҳа, «Зукко» мутахассислари ялт-юлт қоғозларга ўралган ирису шоколадлар, макарон маҳсулотлари ёки мева шарбатлари тайёрлашнинг пирлари эди... Лекин «Зукко» кутилмаганда минтақамиз аҳолиси учун армон -- камқон болажонларга дармон бўлмиш болалар гемотогени ишлаб чиқаришга киришди. Бунда, аввало, оила бошлиқлари -- Убайдулла ака билан Лазокатхоннинг ҳамкасб эканлиги, изланувчанлик, ташкилотчилик, узоқни кўра билиш ва бошлаган ишини охирига етказмагунча тинчимаслик фазилатлари қўл келди. Лазокатхон Қаюмова иқтисодиёт, озиқ-овқат маҳсулотларининг кимёвий таркиби ва уларнинг таҳлилига оид қатор дарслик ва қўлланмалар яратган. У 1973 йилдан бери Янгийўл озиқ-овқат технологияси коллежи (собиқ техникум)га раҳбар. Олиманинг иқтидори уни халқимиз, айниқса, ёш авлод саломатлигини асраш йўлида республикамизда очилмай турган қўриқни ўзлаштиришга ундади. У 1992 йили Москвада Минск шаҳридаги «Белорусмедпрепарат» концерни директори В. И. Царинков билан учрашиб, ўзбек болаларининг юзларини нақш олмага айлантириш орзусини айтди. Муҳокамалар, музокараларда етилган фикр «Белорусмедпрепарат» билан «Зукко» ўртасида илмий-ишлаб чиқариш шартномасида муҳрланди.

Республика «Бизнес-фонди» бу хайрли ишни қўллаб-қувватлаб, 6 миллион сўм қарз берди. Камига катта оилада ва 4 кичик рўзғордаги бор жамғармалар ўртага ташланди, ўғиллару куёвларнинг миниб юрган пўлат арғумоқлари сотилди... Убайдулла ака, Искандар, Хуршидлар уч-тўрт марта Белорусга бориб, иш жараёнлари билан танишиб келишди.

Мана, ниҳоят, куни кеча, беш йил деганда, Россиядан қуюлтирилган сут, Украинадан шакар, Голландиядан тиббиётда энг юқори сифатли, инсон вужудида қон кўпайтириш стимулятори ҳисобланган тирик буқа қонини топиб келган Янгийўлдаги «Зукко» ўзининг нишона маҳсулотини эл олдига қўйди: шифобахш, хуштаъм! Чиройли қоғозларга хушбичим қилиб ўралган бу ширин қонларни кўрган болажонлар ҳар қандай «Сникерс»лару «Леон»лардан воз кечиши турган гап. Ҳатто болаларни алдаб-овутиш учун уйига «Чупа-чупс» ёки қурут олиб кирадиган катталар ҳам энди чўнтакларида доим гемотоген олиб юриши аниқ...

Агар гемотоген тайёрлаш учун кетадиган хомашёларни Ўзбекистонимизда ишлаб чиқаришнинг ёки уларни чет эллардан арзонроқ нархда осонроқ олиб келиш йўллари очилиб қолса, Истиқлолнинг 6 йиллиги, Янгийўл шаҳрининг 60 йиллик тантаналари арафасида ишга тушган «Зукко»нинг ширин қони янада арзон бўларди.

Ҳозирча 5 қисмдан иборат, 50 граммлаб қадоқланган «Болалар гемотогени»нинг таннархи -- 15 сўмданга тўғри келибди! Ҳам совға, ҳам овунчоқ, ҳам ширин, ҳам қувват, қон -- энди ўзимизнинг ёнимизда!

Дарвоқе, бу оромижонга республикамизда эҳтиёж қанча? Агар бу саволга жуда жавоб топгингиз келаверса, атрофингиздаги болакайларнинг ранги-рўйларига, қомату бўйларига синчиклаб назар солинг! Ана унда тўппа-тўғри «Зукко» сари йўл олишингизга ишончим комил. Қуруқ қайтмайсиз. Бу корхона йилига йилда 30 миллион дона гемотоген ишлаб чиқариш қувватига эга.

М. МУРОДОВА.

● ТУТАШ ТАҚДИРЛАР

ЎЗБЕКИСТОН – УМУМИЙ УЙИМИЗ

Истиқлол нури билан йўғрилган йўлимизга назар ташлар эканмиз, кўнгилларимиз ажиб бир таскинлик топиб, орзуларимиз қанотланмоқда, халқимиз тарихан қисқа давр ичида амалга оширишга улгурган оламшумул бунёдкорлик ишларидан қалбимиз фахр-ифтихорга тўлмоқда.

Табиийки, республикамизда эришилган барча ютуқларда она диёримизда тинчлик, осойишталик ва барқарорлик таъминлангани, фуқароларнинг тотувиноқлиги ва ҳамжиҳатлиги қарор топганлиги муҳим омил бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Байналмилал маданият маркази ва «Халқ сўзи» газетаси томонидан ташкил этилган «Давра суҳбати»да ана шу фикрлар қайта-қайта таъкидланди.

ЭҲТИРОМНИНГ ЁРҚИН НАМУНАСИ

Муножатхон НУРМАТОВА,
Ўзбекистон Республикаси Байналмилал маданият марказининг бўлим мудири:

— Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобининг чоп этилиши халқимиз ҳаётида катта воқеа бўлди, деб бемалол айтишимиз мумкин. Ушбу китобни лўнда қилиб, хавфсизлик ва тараққиёт дастури, унинг муаллифини эса эрксевар, тинчликсевар халқимизнинг ғамхўр раҳнамоси, донишманд йўлбошчиси, дея атагинг келади.

Истиқлол шундай бир маҳобатли буюк қасрдирки, уни кўтариб туриш учун шу қадар улуғвор, забардаст ва муносиб устунлар керак бўлади. Ана шундай устунлардан бири миллатлараро тотувлик бўлса, яна бири фуқаролараро бирлик ва ҳамжиҳатликдир. Бу, айниқса, турли миллатларнинг вакиллари яшайдиган бизнинг мамлакатимиз тараққиёти учун муҳим аҳамият касб этади.

Шу боис давлатимиз раҳбарияти мустақиллигимизнинг дастлабки кунлариданоқ бу масалага алоҳида эътибор бериб келаяпти. Жумладан, Президентимиз ташаббуси билан маданий марказлар фаолиятига кенг йўл очиб берилди. Уларнинг ишини мувофиқлаштириб турувчи республика Байналмилал маданият марказининг ташкил этилиши эса фуқаролар тотувлиги ва ҳамжиҳатлигини амалда таъминлашга қаратилган давлат сиёсатининг ҳаётий ифодаси бўлди.

Қисқа вақт ичида 80 дан зиёд ана шундай марказлар очилиб, ҳозирги кунда кенг қамровли фаолият юритаётганлиги республикамизда истиқомат қилаётган турли миллатларнинг ўзига хос хусусиятларига, маданиятларига бўлган юксак ҳурмат ва эҳтиромнинг ёрқин намунасидир.

Дарҳақиқат, ҳар бир миллатнинг тили, урф-одатлари ўзлари учун ғоят азиз ва эъзозли. Одам ўз тилида эркин гапиради, яхши фикрлайди. Ота-бобосидан мерос урф-одат эса уларнинг қадриятлари, ор-номуслари, таъбир жоиз бўлса, ўлмас хотираларидир. Ҳаётимиз қонуни -- Конституциямизда «Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида истиқомат қилаётган барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва миллий анъаналарини ҳурмат қилишни таъминлайди, уларнинг ривожланиши учун шароит яратади», деб бежиз ёзиб қўйилмаган.

Марказимиз биносида жойлашган Дўстлик уйида ўтказилаётган тадбирларда турли миллатга мансуб юртдошларимиз ҳозирги кунда мамлакатимиз раҳбарияти томонидан илгари сурилаётган миллий сиёсат -- турли миллатлар ва фуқаролар ўртасидаги дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш ғоялари республикамиз аҳолисига мақбул бўлаётганлигини мамнуният билан қайд этмоқдалар.

Шу азиз Ватан барчамизники эканлигини юракдан ҳис этган, шу Ватан учун, унинг тинчлиги ва тараққиёти учун беғараз меҳнат қилган ҳар бир инсон, у қайси миллат ёки динга мансуб бўлишидан қатъи назар, биз учун ҳамиша азиз ва қадрдон бўлиб келган, бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолаверади.

ҚОНДОШ ВА ЖОНДОШ ХАЛҚМИЗ

Турсунмат ХОЛБОЕВ,
Қозоқ маданий маркази раиси:

— «Ўзбекистон — улкан имкониятлар мамлакати. Айни пайтда у буюк орзу-умидлар, якдиллик, ҳамжиҳатлик, биродарлик юрти. Турли миллат вакилларининг энг эзгу ниятларини муштарак этган, шонли тарихга ва буюк келажакка эга бўлган улуғвор хонадон. Сизлар эса ўз фаолиятингиз, амалий ишларингиз билан ана шу хонадонга яна ҳам нурафшонлик, яна ҳам файз бахш этмоқдасиз». Йўлбошчимизнинг бундан роппа-роса уч йил аввал Ўзбекистон Республикаси миллий-маданий марказлари 1-фестивали қатнашчиларига йўллаган табригидаги ушбу самимий сатрлар ҳамон мени ҳаяжонга солади.

Дарҳақиқат, Президентимизнинг узоқни кўзлаб олиб бораётган доно миллий сиёсати туфайли бошқа миллатларнинг вакиллари қатори биз ҳам ўз миллий-маънавий қадриятларимизни, тилимиз ва маданиятимизни сақлаб қолиш ҳамда ривожлантириш учун ажойиб имкониятларга эга бўлиб турибмиз.

Бугунги кунда Ўзбекистон ҳудудида 627 та қозоқ мактаби мавжуд. Тошкент, Ангрен, Навоий, Гулистон, Нукус шаҳарларидаги олий ўқув юртлари қошида эса қозоқ мактаблари учун мутахассислар тайёрлайдиган махсус факультетлар фаолият кўрсатмоқда. Ўзбекистон телевидениесида «Дидар», «Замандас» кўрсатувлари намойиш этилмоқда. Радиода қозоқ таҳририяти иш юритмоқда. «Ўзбекистон» нашриётининг «Асил мура» бўлимида қозоқ тилида китоблар чоп қилинмоқда. Тошкентда шу тилда «Нурли жол» республика, туманларда эса маҳаллий газеталар чиқиб турибди.

Халқларимиз азал-азалдан қондош ва жондошдир. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Биз улкан чинорнинг шохларимиз», Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоевнинг «... Қозоқни ўзбекдан, ўзбекни қозоқдан ажратиб бўлмайди» деган гаплари бунинг яна бир ёрқин далилидир.

Марказимиз халқларимиз ўртасидаги азалий дўстликни янада мустаҳкамлаш, иқтисодиёт, маданият, маърифат, спорт ва бошқа соҳаларда ўзаро манфаатли алоқаларни кучайтириш ишига баҳоли қудрат ҳисса қўшиб келмоқда. Шу билан бирга, Ўзбекистонда ўтказилаётган барча маданий-маърифий тадбирларда фаол қатнашмоқда.

Биз Жанубий Қозоғистон билан мустаҳкам алоқа ўрнатганмиз. Чунки Қозоғистонда яшовчи 500 минг нафардан ортиқ ўзбек биродарларимизнинг асосий қисми шу вилоятда истиқомат қилади. Айниқса, у ердаги ўзбек жамияти раиси Муҳаммадрасул Исҳоқов билан ҳамкорлигимиз яхши йўлга қўйилган. Ҳар йили октябрь ойида Жанубий Қозоғистонда ўтказиладиган ўзбек тили, маданияти, урф-одатлари тадбирида иштирок этамиз. Улар эса бизнинг Ўзбекистонда бўладиган йиғинларимизнинг азиз меҳмонларидир.

Дўстлигимиз ришталарини мустаҳкамлаш йўлида хизмат қилишга не етсин!

БУ ЮРТ ВАТАНИМДИР

Станислав МАНСУРОВ-КОВРИГЕНКО,
«Батьківшина» украин маданий маркази раиси, Ўзбекистон Республикаси «Дўстлик» ордени соҳиби:

-- Эллик йилдан зиёдроқ вақтдан буён Ўзбекистонда яшаб келмоқдаман. Қизларим шу юртда туғилган эди, неварам ҳам шу тупроқда дунё юзини кўрди. Ишончим комилки, уларнинг фарзандлари ҳам шу заминда яшайди, тинч, осойишта ва аҳилиноқликда ҳаёт кечиришади. Ўзига хос йўлни -- демократия, тинчлик ва тараққиёт йўлини абадулабад танлаб олган мамлакатда бошқача бўлиши мумкин эмас.

Баъзан ўзимча мушоҳада юритаман: Ўзбекистондаги тинчлик, осойишталик ва сиёсий барқарорликка мустақилликнинг дастлабки кунлариданоқ миллатлараро масалани ҳал этишда энг тўғри йўл танлаб олингани сабаб бўлмадимикин? Шунинг учун ҳам мамлакат бор-йўғи беш-олти йил ичида халқ хўжалигининг барча соҳаларида улкан зафарлар қучди. Ўзбекистон дунёдаги жуда кўплаб давлатлар томонидан тан олинди. Республикамиз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тенг ҳуқуқли аъзоси, Тошкентда кўплаб мамлакатлар ўз элчихоналари ва ваколатхоналарини очдилар.

Мустақиллик йилларида республикамизда жуда кўплаб жамоат ташкилотлари ва маданий марказлар ташкил этилди. Барча миллатларнинг вакилларига ўз урф-одатлари, анъаналари, маданият ва тилини сақлаб қолиш, ривожлантириш учун зарур шарт-шароит яратиб берилди. Лоақал бизнинг «Батьківшина» украин маданий марказимизни олиб кўрайлик. Икки йил мобайнида биз ўз анъаналаримизни, урф-одатларимизни тиклашга қаратилган кўплаб тадбирлар ўтказдик. «Меҳмондўст уй» деб ном олган кечалар, назаримда, ана шулар ичида энг жозибадори ва таъсирчанидир. Ана шу вақт ичида Ўзбекистон фуқаролари бўлган украинлар, таниқли фан, маданият арбоблари, ишлаб чиқариш донгдорлари ҳақида маҳаллий матбуотда ўнлаб мақолалар эълон қилинди.

Яқинда мен Киевда бўлиб, украинларнинг халқаро кенгашида нутқ сўзладим. Ўзбекистонда украинлар, бошқа миллат вакиллари қандай яшаётганликларини батафсил гапириб бердим. Менинг республикам киевликлик тингловчиларда катта қизиқиш уйғотди. Яна ҳам аниқроқ қилиб айтадиган бўлсам, уларнинг кўз ўнгида Ўзбекистон тараққиёт, демократия йўлидан дадил бораётган, миллатлараро муносабатлар давлат сифатида намоён бўлди.

ҲАМКОРЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

Петр КИМ,
Корейс маданий маркази уюшмаси раиси:

-- Шуни мамнуният билан эътироф этиш керакки, олти йил мобайнида Ўзбекистонда асрларга татигулик бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, бозор инфратузилмасини шакллантириш, қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш, ташқи иқтисодий фаолиятни сезиларли даражада фаоллаштириш, демократик жамият, ҳуқуқий давлат барпо этиш, аҳолининг кам таъминланган қисмини ижтимоий ҳимоялаш, истибдод мафкураси, қарамлик дунёқарашидан воз кечилган ҳолда миллий ҳамда умумбашарий қадриятларни тиклаш борасида олиб борилаётган кенг қамровли, кенг миқёсли ишлар шулар сирасига киради.

Ўзбекистон Республикаси ва Корея Республикаси ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш -- бизнинг фаолиятимизнинг асосий йўналишларидан бири. Очиқ айтиш керакки, кейинги йилларда ўзаро манфаатли иқтисодий ва маданий алоқалар жадал суръатларда ривожлана бошлади. Бугунги кунда юртимизда «ЎзДЭУавто», «ЎзДЭУэлектроникс», «ЎзДЭУтелеком», «ЎзДЭУтекстиль», «Кобул текстайлз» каби фирмаларнинг кенг кўламда фаолият кўрсатаётганлиги фикримизнинг исботидир.

Август ойида корейсларнинг Ўзбекистон заминида яшаётганлигига 60 йил тўлди. Ўша даврда Узоқ Шарқдан мажбуран кўчирилган миллатдошларим шу серқуёш диёрда ўз ўрнини, бахтини топди десак, янглишмаган бўламиз. Бугунги кунда Ўзбекистондаги барча халқлар қатори корейслар ҳам келажаги буюк давлат қуриш йўлида халқ хўжалигининг барча жабҳаларида астойдил меҳнат қилишмоқда.

«Халқ сўзи» мухбири
Йўлдош ИСМОИЛОВ
тайёрлади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

*Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 3 сентябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:**

1 Австралия доллари	53,83
1 Австрия шиллинги	5,79
1 Англия фунт стерлинги	119,19
10 Бельгия франки	19,75
1 Голландия гульдени	36,21
10 Греция драхмаси	2,59
1 Дания кронаси	10,71
1 БАА дирҳами	20,18
1 АҚШ доллари	74,10
1 Миср фунти	21,89
1 Ирландия фунти	109,53
1 Исландия кронаси	1,03
10 Испания песети	4,83
100 Италия лираси	4,18
1 Канада доллари	53,39
1 Хитой юани	8,94
1 Қувайт динори	243,18
100 Ливан фунти	4,84
1 Малайзия ринггити	25,21
1 Германия маркаси	40,78
1 Норвегия кронаси	9,86
1 Польша злотийси	21,27
10 Португалия эскудоси	4,02
1 Сингапур доллари	48,67
1000 Туркия лираси	0,44
1 Финляндия маркаси	13,58
1 Франция франки	12,11
1 Швеция кронаси	9,40
1 Швейцария франки	49,61
1 ЭКЮ	80,12
10 Жанубий Корея вони	0,82
10 Япония иенаси	6,11
1000 Россия рубли	12,71
1 Украина гривнаси	39,90
1000 Беларусь рубли	2,70
1 Эстония кронаси	5,85
1 Латвия лати	126,24
1 Литва лити	18,53
1 Қозоғистон тенгеси	0,98
1 Қирғизистон соми	4,30

** Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

ИХЛОС ҚЎЙСАНГИЗ
"ЗАРБУЛОҚ-ИНВЕСТ"
Хусусийлаштириш инвестиция фонди акциялари Сизга беминнат даромад келтириб туради.
Zarbuloq Invest
Уни харид қилинг!
Манзилимиз:
Тошкент ш., республика Биржа маркази, "Правда Востока" кўчаси, 10-уй, 10-хона, (ички тел.: 248).

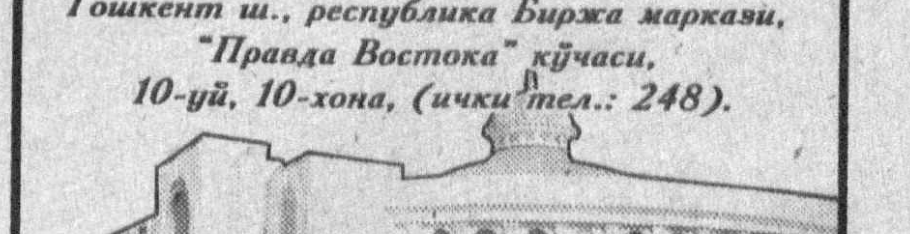

I. Акмал Икромов тумани коммунал-фойдаланиш бошқармасига қуйидаги мутахассислар ишга
ТАКЛИФ ҚИЛИНАДИ:
1. Ҳуқуқшунос.
2. Таъминот бўлими бошлиғи.
Иш ҳақи-оклад бўйича.
II. Коммунал фойдаланиш бошқармаси ижарадаги корхонасига
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛАР ЗАРУР:
1. Бош инженер.
2. Бош бухгалтер.
3. Ҳисоб бўйича бухгалтер.
4. Ишлаб чиқариш мастери.
5. Линия мастери.
Иш ҳақи — оклад бўйича.
6. Шунингдек, слесарь-сантехниклар, газэлектрпайвандчилар, фаррошлар ишга чақирилади.
Иш ҳақи — вақти билан мукофотли.
ТЕЛЕФОН: 75-49-82.

• КЎРГАЗМА

РАССОМЛАР ТЎЁНАСИ

Ўзбекистон Бадиий академиясининг кўргазмалар залида мамлакатимиз мустақиллигининг олти йиллигига бағишланган тасвирий санъат асарлари кўргазмаси ташкил этилди.

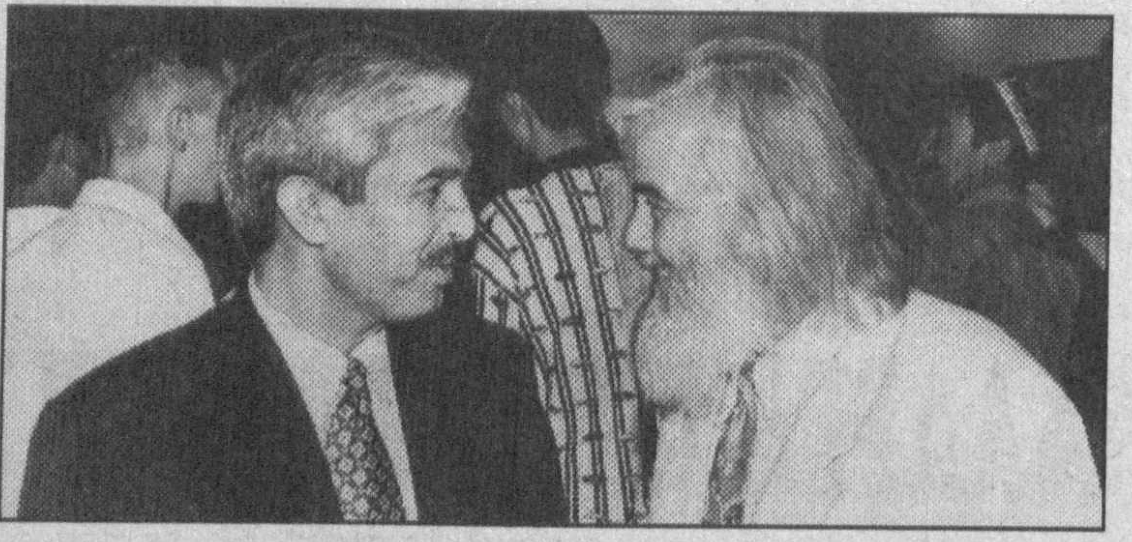

Академия раиси Турсунали Қўзиев кўргазмани очаркан, уни Ўзбекистон рассомларининг илк академик ижодий ҳисоботи, деб таърифлади. Шу билан бирга, ушбу кўргазма доирасида Истиқлол йилларида содир бўлган улуғвор ўзгаришларни энг яхши бадиий акс эттирган асарлар ижодий танлови бўлиб ўтади.

Фикр ҳурлигига, ижодий эркинликка эга бўлган юртимиз рассомлари ўз изланишларининг кўламини ниҳоятда кенгайтирганлиги ва чуқурлаштирганлигини кўргазма асарлари яққол кўрсатиб турибди. Кўргазмада юздан кўпроқ рассомнинг уч юздан ортиқ ишлари намойиш қилинмоқда. Бу асарлар ранг-баранг жанрларда: уларнинг орасида мой бўёқда ишланган полотнолар, графика, ҳайкалтарошликка оид ва миллий амалий-декоратив санъат усталари яратган асарлар ҳам бор. Услублар ҳам хилма-хил. Кўргазмага келганлар академик-рассом Жавлон Умарбековнинг «Бибихоним», Акмалжон Икромжоновнинг «Қиз» портрети, «Натюрморт», Рустам Худойбергановнинг қадимги Хиванинг тарихий руҳини мужассамлантирган «Қадрдон кўча» ёки унинг замонавий меҳнаткаш аёлнинг сиймосини халқ эпослари руҳида гавдалантирган «Зуҳра опа» портрет асарларини қизиқиб томоша қилмоқдалар.

Акмал Нурнинг «Бағишлов», Муборак Йўлдошевнинг «Турон баҳодирлари» асарлари айнан Истиқлол даврининг мевалари бўлиб, тарихийлик, фольклор руҳи уларнинг қон-қонига сингдирилган.

Кекса рассом Малик Набиев халқимизнинг буюк сиймолари тасвири туркумини яратиш ишини давом эттириб, бу гал кўргазмага ўзининг «Абдулла Қодирий» асарини ҳадя этган.

Н. Қўзибоев, Ю. Талдикин, А. Ким, Я. Салпинкиди, Ш. Қўзиева, В. Петров ва бошқа бир қатор рассомларнинг асарларида ўлкамиз манзаралари ўз ифодасини топган. Бу асарлар кўзни яйратади, киши руҳига лаззат бағишлайди.

Азиза Маматованинг «Чўлпон» портрети ҳам диққатга сазовор. Буюк адиб ва шоир асарда қорли тоғлар фонида тасвирланган. Бу асар Ватан тақдири билан ўз қисматини чамбарчас боғлаган буюк шахс ҳаётининг рамзий достонидир.

Амалий санъат асарлари ҳам кўргазмада кенг ўрин эгаллаган ва улар амалий санъатимизнинг ижодий эстетик анъаналари, эски усталарга хос юксак санъат давом этаётганидан далолат беради.

Амалий санъат асарлари орасида ўймакор уста, Ўзбекистон халқ рассоми Ортиқ Файзуллаевнинг ишлари алоҳида ажралиб турибди. Бу ерда риштонлик кулоллар И. Комилов ва унинг шогирдлари Р. Усмонов, А. Назиров, А. Йўлдошевлар яратган нафис кулолчилик буюмлари ҳам қўйилган. Самарқандлик Х. Ҳақбердиев, тошкентлик А. Раҳимовнинг ўзгача жозиба билан товланиб турган кулолчилик буюмлари миллий санъатнинг нодир асарларидир.

Шу ойда Бадиий академиянинг кўргазмалар залига қўйилган бугунги асарлари бўйича «Давра суҳбати» ўтказилади. Унда энг яхши асарлар аниқланиши билан бирга, ҳозирги тасвирий санъат ривожининг ўзига хос йўллари, тамойиллари аниқ-равшан ойдинлаштирилади.

Кўргазманинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Ўткир Раҳматов қатнашди.

М. САФАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТЛАРДА: кўргазмадан лавҳалар.
Р. ШАГАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

ҲАЁТИЙ ҲИКМАТЛАР

Оламнинг энг тансиқ неъмати инсон,
Унга-да меҳрингни бахш этгин ҳар он.
Чунки келмоқликнинг кетмоғи бордир,
Бу иш Яратганнинг ўзига аён.

* * *

Қуёшдан заминга нурлар таралур,
Бу ҳолдан мўъжиза -- гуллар яралур.
Дунё меҳр билан сайқалланади,
Муҳаббатдан эса дил оловланур.

* * *

Тонглар отар нозлар билан,
Бир ажиб эъзозлар билан.
Ойдин тунлар гўзалдир-ей,
Юлдузлари — қизлар билан.

* * *

Табиатнинг мўъжизаси аёл эрур,
Жонимдан ҳам ширин-ширин хаёл эрур.
У кўнглимнинг маликаси, эркасидур,
Осмонимда ой-у гўзал иқбол эрур.

Ёқубжон ШУКУРОВ.

ЎҚУВЧИЛАРГА СОВҒА

Халқ таълими тизими соҳаси ходимлари учун 1 сентябрь қўшалоқ байрам бўлди: Мустақиллигимизнинг олти йиллик шодиёнаси янги ўқув йили тантаналарига уланиб кетди. Айниқса, истиқлол арафасида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўқитувчилар ва ўқувчилар турмуши моддий шароитларини яхшилашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори шу соҳа ходимлари руҳини янада кўтариб юборди. Бу ҳужжатда, жумладан, жорий йилнинг 1 сентябридан бошлаб биринчи синф ўқувчиларини ўқув қуроллари билан бепул таъминлаш кўзда тутилгани айни муддао бўлди. Бу ўз навбатида ёш авлод тарбиясига кўрсатилаётган ғамхўрликнинг ёрқин тимсолидир.

Ушбу қарорга мувофиқ, 2 сентябрь куни Наманган вилоятидаги мавжуд 654 та мактабнинг 49940 нафар биринчи синф ўқувчисига дарсликлар ва ўқув қуроллари солинган сумкачалар тақдим этилди. Уларни вилоят, шаҳар, туманлар ҳокимлари, ҳокимлик вакиллари, ташкилотлар раҳбарлари мактабларга илк бор қадам қўйган болаларга тантанали равишда топширдилар.

Шу куни, ўқув-тарбия ишларида юқори самарадорликка эришган еттита мактаб жамоасига республика Халқ таълими вазирлиги томонидан энг замонавий компьютерлар совға қилинди.

А. МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• СПОРТ

ЎЗБЕК ҚИЗИ -- ЕВРОПА ЧЕМПИОНИ

Санкт-Петербургда ёзги биатлон бўйича Европа учинчи чемпионати бўлди. Спортнинг бу тури икки минг ва тўрт минг метр масофага югуриш ва кичик калибрли қуролдан нишонга ўқ отишни ўз ичига олади. Чемпионатда Польша, Латвия, Чехия, Молдова, Россия Федерацияси ҳамда мамлакатимиз командалари иштирок этди. Ҳамюртимиз -- наманганлик Муҳаббат Кондакова Европа чемпиони унвонини қўлга киритди.

Ҳозир Ўзбекистон командаси шу йил кузда Польшада ўтадиган жаҳон чемпионатига тайёргарлик кўрмоқда.

(ЎзА).

"АЛТАЙМАЗСЕРВИС"
АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ ВАКОЛАТХОНАСИ
ЎЗБЕКИСТОНДА ЎЗ ФАОЛИЯТИНИ БОШЛАГАНЛИГИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Барча модификациялардаги МАЗ автомобиллари, улар учун кенг танловдаги заҳира қисмлар ва агрегатлар савдоси таклиф этилади.
Шу жумладан:
- олдинги ойналар;
- чироқлар, ҳимоя кўзгулари;
- тормоз колодкалари;
- орқа рессорлар;
- кардан валлари;
- орқа кўприклар;
- генераторлар;
- катта босимдаги ёнилғи насослари;
- шкворнялар ҳам сотилади.

◆ Шунингдек, биз МАЗ автомобилларига ҳамда "Алтай" тракторларига двигателлар ҳам сотамиз.
◆ "Купава" қўшма ва стационар савдо киоскалари ҳам сотилади.

Тўлов шарти ихтиёрий.

"АЛТАЙМАЗСЕРВИС" "МАЗ", "КамАЗ", "ГАЗ" автомобиллари, МТЗ, "Алтай", "ДТ" ва бошқа тракторлар учун заҳира қисмлар ҳамда шиналарни республикага келтириш учун тўғридан-тўғри шартномалар тузади. Ўзбекистон ҳудудига бепул етказиб берилади.

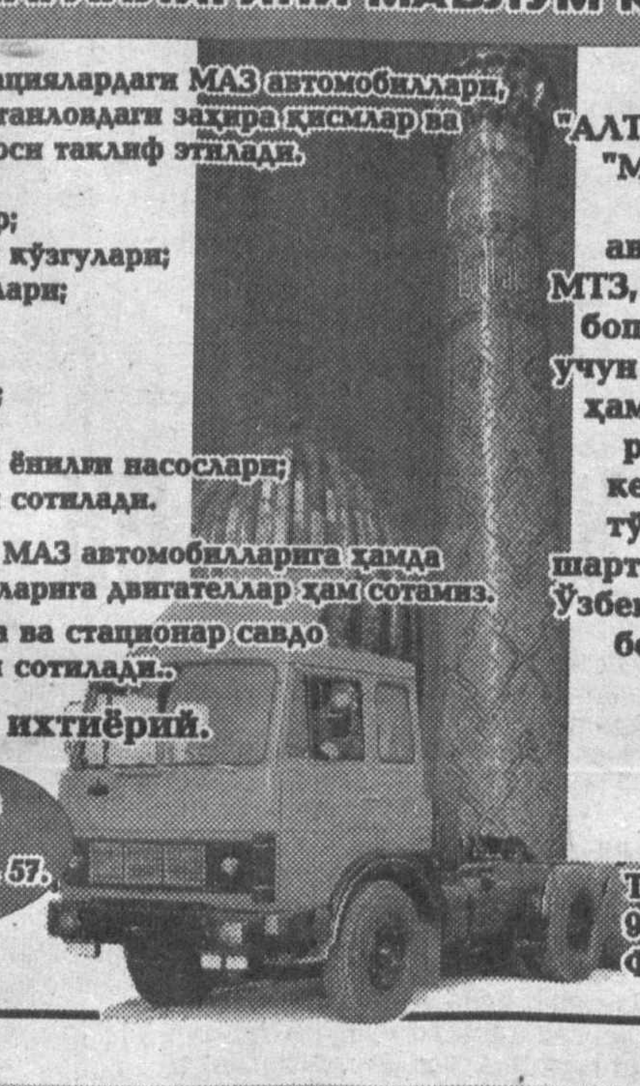

Манзилимиз: Тошкент, "8 март" кўчаси, 57.

Тел.: 91-68-94, 91-64-06, 93-09-84.
Факс: 91-64-06.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИ

1997-98 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг ҳамма ўқув юртларига тест синовлари асосида кириш учун 1997 йил 1 октябрдан бошлаб 8 ойлик кундузги пуллик тайёрлов курсига тингловчиларни қабул қилади.

Аграр университетнинг пуллик тайёрлов курси Ўзбекистон Республикасининг барча олий ўқув юртларига кириш учун қуйидаги: математика, физика, химия, биология, ўзбек тили ва адабиёти, чет тили фанларидан тест синовлари орқали имтиҳон топширишга тайёрлайди.

Тингловчилар ётоқхона билан таъминланади. Университетда овқатланиш, даволаниш, ўқиш ва дам олиш учун ҳамма шароитлар мавжуд.

Ҳужжатлар 1997 йилнинг 30 сентябригача қабул қилинади.
Ўқиш 1997 йил 1 октябрдан бошланади.

Тайёрлов курсига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари шарт:
1. Ректор номига ариза.
2. Ўрта мактабни тугатганлиги ҳақида аттестатнинг асл нусхаси.
3. 086-у шаклидаги тиббий маълумотнома.
4. 3х4 ўлчамли 4 дона фотосурат.

Тайёрлов курсида ўқитиш университет илмий кенгашида тасдиқланган Низом асосида амалга оширилиб, машғулотлар университетнинг малакали профессор ва ўқитувчилари томонидан олиб борилади.

Манзилимиз: *Тошкент, 700140, ТошДАУ. (19, 83, 96, 115, 129, 165, 167, 491-автобуслар ва 15, 29, 49, 53-маршрут таксиларнинг "Тошкент давлат аграр университети" бекати).*
Маълумот учун телефон: *63-75-07.*

• АЧЧИҚ ҲАҚИҚАТ

ЁРУҒ УМИДЛАР САРОБГА АЙЛАНСА...

Борлиқни йиғига тўлдириб чақалоқ дунёга келди. Унинг «инга-инга»си атрофни қуршаб турган, бемажол онанинг бошида гирдикапалак бўлаётган ёвузлик фаришталарини эсанкиратиб юборди. Улар бошларига қора рўмолларини ёпинганича узоқ-узоқларга «учиб кетдилар». Покиза, гуноҳсиз чақалоқ дунёни бошига кўтариб йиғларкан, онанинг лабларига табассум ёйилди, қўлларини очиб фарзандига талпинди...

Орадан йиллар ўтди. Ёлғиз ўғлини еру кўкка ишонмаган она топганини унга тутди, оғзидан чиққан тилагини бир зумда муҳайё қилди. Ўғли мактабдаги фаррош қизнинг тилла занжирини юлиб қочганида, оддий бир шўхлик деб тушунди, бечора она. Уйига шикоят қилиб келган қизнинг қўлига занжирнинг пулини бериб жўнатди, ёлғизгинасининг кўнглини ранжитгиси келмади. Соҳиб эса ўз ишини қаҳрамонликка йўйди, бундай қаҳрамонликларни «нишонлаш» эса бечора онанинг гарданига юкланди. Катта бўлса эси кириб қолар, деган умидгина таскин берарди онаизорга.

Мана, ниҳоят, йиллар заҳматига алишган бисотини сарф қилиб Хадича хола юртга тўй берди, ўғлининг бошини иккита қилди. Энди онанинг армонлари ушалганди. Бемалол ёстиққа ёнбошлаб, фарзандининг орзу-ҳавасларига шерик бўлиб яшашда қолганди гап. Афсуски, ишончлари унинг юзини ерга қаратиб қўйди. Соҳиб уйланганидан кейин ҳам ишга киришни ўйламади. Яхши ҳам хотинининг қўлида гулдек ҳунари бор экан, бўлмаса Хадича хола бир қўлини белига қўйиб, иккинчиси билан супургини ушлаганича инқиллаб-синқиллаб кўча супурмаган бўлармиди?

Наргизахон бечора тиним билмайди, рўзғор ташвишларини ўринлатиб қўйиб, тикув машинасига ўтиради. Қўшнилар ҳам мамнун, рўзғорга ҳам етиб турибди. Ўғли бўлса кўчадан бери келмайди. Ўзи ҳеч қаерда ишлаймади-ю, эгнидан қимматбаҳо хорижий кийимлар тушмайди. Хадича хола сўрагани қўрқади, назарида жавоби шунчалик қўрқинчлики, яхшиси, билмагани маъқул.

Кеча ўғли ундан пул сўради. «Мамашка, пулдан чўзинг», деди тиржайиб қўлидаги сигаретини ўйнатаркан.

-- Ма, ўғлим, озгина қиём қилиб қўяйлик деб шакарга сақлаб ўтиргандим, -- дея Хадича хола тўшакнинг тагидаги пулни ўғлига узатди.

-- Беш юз сўм? Намунча оз, мен бунга семичка ҳам олмайман, -- Соҳиб зарда билан пулни улоқтириб юборди.

Онанинг кўзларидан ёш қуюлди. Хўрлиги келди. «Нафақа пулимнинг ярмини берсам ҳам норози бўлди-я. Семичкаям олмасмиш. Агар ёлғиз ўзим бўлсам, мен бу пулни бир ойга амаллаб етказаман. Бели оғримаган-да боламнинг. Ўттизга кирсаям бирон жойда ишлаб кўрмади».

Ҳа, онаизор фарзанди қалбига эзгулик уруғини сочолмади. Ҳаддан ташқари ўраб-чирманган ниҳол бўронлар тугул, оддий шамоллар синовига ҳам бардош беролмайдиган бўлиб вояга етди. Азобини эса нафақат она, балки эрининг қуруқ савлатини боқишга маҳкум хотин, қолаверса, жамият биргалашиб тортади...

Бундан бир неча йил аввал мен ишсизлик муаммосига бағишлаб мақолалар эълон қилгандим. Бугун ҳам ишламаётган, тўғрироғи, ишлашни хоҳламаётган ёшлар ҳақидаги мулоҳазалар мени қийнайди.

Халқимизда «Бекорчидан худо безор», деган нақл бор. Фойдали меҳнат билан шуғулланмаслик, осонликча пул топиш илинжи ёшларни жиноятнинг турли кўчаларига чорлайди. Ўғрилик, безорилик, фоҳишалик билан шуғулланиш ва ҳатто одам ўлдириш каби жиноятларнинг кўпчилиги ишламаётган ёшлар ўртасида содир бўлмоқда. Бунинг илдизи эса яна оилавий муҳитнинг носоғломлигига, тарбиянинг бузуқлигига келиб тақалади.

Энди Фарғона вилоят меҳнат биржаси ва статистика бошқармаси берган маълумотларга мурожаат қилайлик. 1997 йилнинг июнь ойигача 2800 нафар ишсиз борлиги аниқланган. Шу кунгача меҳнат биржасига 1850 нафар ишсиз иш сўраб ариза берган, 663 нафар фуқаро меҳнат биржаси томонидан нафақа олиб кун кечирмоқда. Юқорида келтирилган рақамларнинг 60 фоизини ёшлар ташкил қилади. Лекин, назаримда, вилоятда ишламаётган ёшлар бундан ҳам кўпроқдай туюлади. Масалан, биргина мен яшайдиган уйдаги хонадонларнинг ўзида ишламайдиган ўнга яқин ёшлар бор. Мен таниган одамларнинг ҳар ўнтасидан 3 нафари ҳеч қаерда ишламайди. Улардан кимдир бозорда олибсотарлик билан шуғулланса, кимдир қимор ўйнаб пулга шўнғийди. Ўзи ишламагани етмагандай, беш йил институтда таълим олган хотинининг педагогик дипломини сандиғида чиритади.

Фарғона шаҳрининг Осипенко кўчасида ўн саккиз ёшли бир «паризод» яшайди. Бир неча йилдан буён ўқиш тугул, ишлашни ҳам хаёлига келтирмайди. Болалигида ким бўлишни орзу қилган — билмадим-у, лекин ҳозир... 1995 йилдан буён махсус рўйхатда туради. Яқинда заҳм билан оғриганлиги аниқланиб, тери-таносил касаллиги шифохонасига топширилган бу қиз даволаниш курси тугамай, касалхонани тарк этди. Тошлоқлик М. Қурбонова эса бекорчиликдан зериккан шекилли, шу йилнинг февраль ойида Ф. Нимпўлатовага арзимаган нарса учун тан жароҳати етказган. Фарғона шаҳрида яшовчи Дмитрий Халилов бойлик орттириш мақсадида шериклари билан ўғрилик қилиб, қотилликка қўл урган. Оқибатда ёшликнинг энг гўзал дамлари панжара ортида суд ҳукмини кутиб ўтмоқда. Агар эътибор берсангиз, ҳамма «қаҳрамонларимиз» бекорчилик, ишёқмаслик дардига мубтало бўлганлар.

Энг ачинарлиси, ҳозир ҳаммамиз бепарвомиз. Айниқса, маҳалла қўмиталари, хотин-қизлар фаолларининг айримлари ҳудудларида яшайдиган ёшлар билан кам қизиқишяпти. Аксарият юртдошларимиз тарбияси бузуқ ёшларни тартибга чақиришни ортиқча даҳмаза деб ўйлашади.

... Соҳиб уйда телевизор кўриб ўтирганди, ташқаридан кимнингдир чақиргани эшитилди. Шошиб дарвозани очган Соҳиб остонада турган йигитларни кўриб, ранги бўздай оқарди.

-- Келинглар.

-- Ўзимиз келмагунча бормас экансан-да, ўғил бола, -- деди 35 ёшлардаги юзи чўтир йигит.

-- Йўқ, нега... бормоқчийдим, -- Соҳибнинг овози қалтираб чиқди.

-- Тайёрлаб қўйдингми?

-- Ярмини топдим, худо хоҳласа, шу уч-тўрт кунда қолганини ҳам тўғрилаб қўяман.

-- Ҳа, майли. Яна икки кун муҳлат сенга. Фақат ёдингда бўлсин. Ўзимизники керакмас, кўкидан топасан. Индинга Шурик келиб олиб кетади, -- деди чўтир ёнидаги шеригига имо қилиб. -- Майли, кетдик.

Соҳиб бўшашиб уйга кирди. Хадича хола ўғлидаги ўзгаришни сезиб безовталанди. Сабабини сўрашга ботинмади, юраги ниманидир сезиб тез-тез ура бошлади. Секин юриб ҳовлига чиқди. Ёлғиз қолган йигит икки ўт орасида қовуриларди.

-- Эҳ, нега ҳам шу ишга қўл урдим? -- дерди ўзига-ўзи, -- «Ошиғим олчи бўлаяпти», деб ҳовлиқиб нашани ҳам урволибман, қандай қилиб икки минг доллар қарз бўлганимни билмайман. Яхши ҳам йиғиб қўйган пулим бор эди, хотинимнинг тақинчоқларини сотиб зўрға ярмини тўғрилаб қўйдим. Қолганини энди нима қилсам экан? Онамнинг сотишга арзигулик ҳеч нарсаси йўқ. Ҳовлини сотишга тўғри келади шекилли, қанчага олишаркин? Учтагаям кўтаришмаса керак. Кейин қаерда яшаймиз?

Соҳиб охири онасига дардини тўкди. Хадича холанинг тили калимага келмай, ҳушидан кетди. Сув сепиб ўзига келтирган Соҳиб биринчи маротаба онасига термулиб тошдай қотди... Бу нигоҳлардаги афсус-надомат унинг юрагини тешиб ўтгандек бўлди.

Матлуба АЗАМАТОВА.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги хўжалик ҳисобидаги «Ташэкспертиза» фирмаси бош директори Тоҳиржон Асадовга отаси

Абдураҳим АСАДОВнинг

вафоти муносабати билан таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Тошкент педиатрия медицина институтининг ректори Д. А. Асадовга падари бузрукворлари

АБДУРАҲИМ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзбекенгилсаноат» давлат уюшмаси маъмурияти, касаба уюшмаси қўмитаси Андижондаги Бобур номли ип-газлама ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раисининг муовини Аъзамжон Саримсоқовга оталари

Неъмат ота САРИМСОҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзбеккино» давлат акционерлик компанияси жамоаси ишлар бошқаруви бошқармаси бош мутахассиси Сайёра Эгамбердиевага акаси

Ғаффор ИСҲОҚОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Маҳаллий саноат» корпорацияси раҳбарияти ва жамоаси корпорация ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи

Акбар ИКРОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Йўлдош Охунбобоев номидаги Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ректорати, жамоат ташкилотлари ректор муовини Ж. Н. Акбаровга укаси

Баҳодир АКБАРОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Хатлар 136-55-39;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-37-85;
Иқтисодиёт 136-36-65, 136-07-94;
Маънавият 136-35-60;
Тунги муҳаррирят 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 0594, 34.114 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Иван РЕШАНОВ томонидан саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Н. Жалил.
Навбатчи — О. Раҳимов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Режапов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 23.40 1 2 3 4 5 6